

PRZEGLĄD NIE TYLKO REGIONALNYCH ZESPOŁÓW

Święto teatru nad Olzą

CZ. CIESZYN (kor) - Spektakl „Poprask na laguně” Carlo Goldoniego w wykonaniu uczniów ostrawskiego Konserwatorium Janáčka zainauguruje w poniedziałek 5 listopada w Teatrze Cieszyńskim siódmy już Festiwal Teatrów Moraw i Śląska. Patronem honorowym festiwalu, który potrwa do soboty 10. 11., jest tradycyjnie hetman woj. morawsko-śląskiego, Evžen Tošenovský.

Oprócz gospodarzy (Scena Polska: „Mistrz i Małgorzata”, Scena Czeska: „Romeo a Julie”) region będą reprezentować TL „Bajka” („Czarodziejska przygoda”) oraz teatry z Opawy i Ostrawy. - Ze stolicy województwa przyjadą „Komorní scéna Aréna”, „Divadlo Petra Bezruče”. Zabraknie natomiast tym razem Narodowego Teatru Morawsko-Śląskiego. Jak powiedział nam szef zespołu dramatycznego tego teatru, Janusz Klimsza, nie ma on obecnie spektaklu, który mógłby zmieścić się na naszej scenie - poinformował „GL” dyrektor TC, Karol Suszka.

Będą za to teatry spoza regionu. Ze Słowacji przyjedzie „Komorní divadlo Martin”, z Pragi studenci czwartego roku wydziału teatru alternatywnego uczelni DAMU. Zawitają też nad Olzą dwa zespoły ze stolicy Moraw - „Loutkové divadlo Radość” i „Městské divadlo Brno”. - To właśnie musical „Jesus Christ Superstar” zakończy w sobotę 7. edycję festiwalu - dodał K. Suszka. - Po nim zaś odbędzie się w Białej Galerii uroczystość rozdania nagród.

Festiwalowe spektakle oceniać będzie 6-osobowe jury. Zasiadają w nim: Zuzana Jindrová (Instytut Teatralny Praga), Marie Boková (DAMU Praga), Emil Orzechowski (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie), Jan Hyvňar (praski Uniwersytet Karola), Jiří P. Kříž (dziennik „Právo”) oraz Kazimierz Kaszper (miesięcznik „Zwrot”).

Poczta do remontu

ROPICA (gam) - Urząd Gminny w Ropicie ma zamiar wyremontować budynek byłej poczty, którą nabył w licytacji w 2005 r. za 2 mln Kč. Licytację ogłoszono z powodu długów, w które popadł poprzedni właściciel obiektu.

Budynek jest na razie nie wykorzystywany, tylko w pomieszczeniach byłego sklepu mięsnego mieści się obecnie sklep spożywczy. - Ogólne koszty rekonstrukcji osiągną 5 mln Kč. Chcemy zawnieść o dotację z Unii Europejskiej. Na razie nam się udało uzyskać dotację z Urzędu Wojewódzkiego w Ostrawie na dokumentację projektową, pokrywającą połowę kosztów z tym związanych. Jeżeli wszystko pójdzie jak ma, remont rozpocznie się w przyszłym roku. Mamy już zezwolenie na budowę - mówi wójt Urszula Waniowa.

Przed 2000 r., kiedy Ropica była dzielnicą Trzyńca, w budynku oprócz poczty mieścił się sklep spożywczy, restauracja, biblioteka oraz gabinet lekarski.

... trzeciej klasy Szkoły Podstawowej z Wędrzyna z przywiezionym z Pragi certyfikatem „eTwinning Quality Label”.

Nowoczesna szkoła uczy i bawi

W czwartek 18 bm. nauczycielki Jolanta Tomiczek z błędowickiej szkoły oraz Irena Jarska z wędryńskiej podstawówki przywiezły z Pragi certyfikaty jakości szkolnych „eTwinningowych” projektów - „eTwinning Quality Label”. Odebrały je z rąk Pavla Trantiny i Jana Rychlika - przedstawicieli resortu Ministerstwa Szkolnictwa ds. UE oraz przewodniczącego komisji oceniającej, Bořivoja Brdičky.

Pracowniczy raj?

AKCJA (mro) - Softwarowe biuro globalnej fińskiej firmy „Finnsoft” pracujące w Naukowiejskim Parku Wyzwolenia Górnicy Uniwersytetu w Ostrawie przekroczyło granicę tysiąca zatrudnio-

W czwartek 18 bm. nauczycielki Jolanta Tomiczek z błędowickiej szkoły oraz Irena Jarska z wędryńskiej podstawówki przywiezły z Pragi certyfikaty jakości szkolnych „eTwinningowych” projektów - „eTwinning Quality Label”. Odebrały je z rąk Pavla Trantiny i Jana Rychlika - przedstawicieli resortu Ministerstwa Szkolnictwa ds. UE oraz przewodniczącego komisji oceniającej, Bořivoja Brdičky.

Akcja eTwinning to nic innego, jak łączenie i współpraca bliźniaczych szkół podstawowych i średnich w Europie za pośrednictwem mediów elektronicznych. Jednym z celów jest również promowanie szkolenia nauczycieli. Podstawowym warunkiem wzięcia udziału w eTwinningowym projekcie jest współpraca co najmniej dwu szkół z krajów europejskich. Pomysł ten wszedł w życie w 2005 r.

W Wędrzynie Irena Jarska przygotowała wraz z ubiegłorocznymi drugoklasistami projekt „Play to learn”.

- Dzieci pracowały nad swoim językiem argielskim. Tematyką naszego

projektu była nauka poprzez zabawę. Wszystko kręciło się wokół zabawek i zabaw - opisała w skrócie projekt I. Jarska. - Było na przykład zadanie polegające na narysowaniu ulubionej zabawki.

Ciąg dalszy na str. 2

Uczcili urodziny państwa

CZ. CIESZYN/JABLONKÓW (kor) - Przedstawiciele władz nadolziańskiego grodu uczcili w niedzielę święto państwowe RC złożeniem kwiatów na grobach ofiar i pod pomnikami upamiętniającymi poległych w obu wojnach światowych.

- Były to raczej skromne obchody 89. rocznicy powstania niepodległej Czechosłowacji. Huczniejsze uroczystości organizujemy w naszym mieście co roku z okazji zakończenia II wojny światowej. W maju przyszłego roku np. urządzimy taką uroczystość wspólnie z przyjaciółmi z Cieszyna. Spotkają się m.in. kombatanaci z obu stron Olzy, będzie też połowa msza św. w intencji ofiar - mówi wiceburmistrz Milan Pecka.

Przedstawiciele władz z miejscowości całego regionu jablonkowskiego spotkali się w święto państwowe w jablonkowskim ratuszu, gdzie w mini-galerii odbył się wernisaż wystawy miejscowego Fotoklubu Jablonków. W uroczystości wzięli też udział członkowie zaprzyjaźnionego klubu fotograficznego ze słowackiego Ružomberoka. Wernisażowi towarzyszyła ponadto promocja nowego albumu DVD - ze zdjęciami puszczy Mionsz wykonanymi przez jablonkowskich fotografików oraz nastrojową muzyką autorstwa Leszka Wronki.

POTENCJALNY PRACODAWCA NIE MA PRAWA PYTAĆ NAS O NARODOWOŚĆ

Większość z nas pamięta czasy, gdy rubrykę „narodowość” można było znaleźć w niemalże każdym numerze, łącznie ze zgłoszeniem dziecka do świetlicy szkolnej. Była jedną z informacji figurujących w dowodzie osobistym. W czasach, gdy musieliśmy organom państwowym zdradzać również wiele innych informacji o sobie, a nawet o swych bliskich, wcale nas to nie dziwiło.

Obecnie, w myśl obowiązującego prawa, obywatel deklaruje swą narodowość wyłącznie przy okazji spisu ludności. Warto zwrócić uwagę na to, że dane, które państwo uzyskuje w spisach, mają dla nas, jako mniejszości narodowej, niemalże znaczenie. Dlatego nie jest obojętne, jaką narodowość podamy. Przypomnijmy, że w gminach, które zamieszkuje co najmniej 10 proc. obywateli narodowości innej niż czeskiej, powołuje się komisje ds. mniejszości narodowych, a mniejszość ma prawo do wprowadzenia dwujęzycznych tablic w miejscach publicznych. Wybory w tych gminach muszą

być ogłoszone również w języku mniejszości narodowej.

Prócz tego, jak podaje JUDr. Jan Bárta, CSc., kierownik Wydziału Prawa Publicznego Instytutu Państwa i Prawa Czeskiej Akademii Nauk, organom i urzędem państwowym nie wolno

Prywatna narodowość

pytać obywatela o jego narodowość, chyba że deklaruje ją dobrowolnie, by móc skorzystać z przysługujących mu specyficznych praw. Najczęstsze są przypadki, gdy wychodząca za mąż obywatelka narodowości innej niż czeskiej chce, by jej nazwisko zostało zapisane w metryce w postaci męskiej, lub gdy o to samo zabiegają rodzice nowo narodzonego dziecka. Wtedy muszą zadeklarować, że dziewczynka jest np. narodowości polskiej. O narodowość mogą organy państwowe pytać oskarżonego w procesie karnym, w celu stwierdzenia, na jaki język ma być tłumaczona rozprawa sądowa.

W przypadku podmiotów prywatnych nie ma ustalonego spisu danych, o jakie mogą pytać. Dlatego, by zapobiec wypadkom dyskryminacji na tle narodowościowym lub innym, w różnych ustawach znajdziemy artykuły wprowadzające zakaz uzyskiwania informacji o narodowości.

Ustawa o zatrudnieniu mówi m.in., że w procesie rekrutacji pracodawcy nie wolno pytać kandydatów o informacje dotyczące ich narodowości, pochodzenia rasowego lub etnicznego, przekonań politycznych i religijnych, orientacji seksualnej itp.

Z pewnością nie mamy powodu wstydzić się swojej narodowości. Dobrze jednak wiedzieć, że nie każdy ma prawo pytać nas o nią. A co w ogóle można rozumieć pod tym pojęciem? Definicji jest więcej. Na ogół narodowość rozumiana jest jako przynależność człowieka do określonego narodu, grupy narodowej lub etnicznej. Nie chodzi o fakt z góry dany, jak np. nazwisko, lecz o decyzję danego człowieka, jego wewnętrzne przekonanie. (dc)

Wydzień

22 - 28 X 2007

■ Tureckie samoloty zbombardowały pozycje kurdyjskich partyzantów, rozlokowane wzdłuż granicy z Irakiem na południowym wschodzie kraju. Waszyngton wezwał Turcję do powściągliwości.

■ Sześć Platformy Obywatelskiej, zwycięskiej partii w ostatnich wyborach parlamentarnych w Polsce, Donald Tusk, rozpoczął intensywne rozmowy z Polskim Stronnictwem Ludowym, których celem ma być utworzenie nowego rządu koalicyjnego.

■ Co najmniej 21 osób zginęło wskutek paniki, która wybuchła na platformie wiertniczej w Zatoce Meksykańskiej po tym, jak silny wiatr spowodował unikanie gazu. Los kilkunastu osób jest nieznany. Na platformie było 86 pracowników.

■ Służby sejsmologiczne zaalarmowały, że rośnie aktywność słynnego wulkanu Krakatau znajdującego się między Jawą a Sumatrą. Na skutek erupcji tego wulkanu zginęło w 1883 r. ponad 36 tys. osób.

■ Strażakom w Kalifornii udało się ugasić trzy główne ogniska pożarów w rejonie Los Angeles. Największa w historii USA akcja ewakuacyjna objęła ponad milion ludzi. Zginęło co najmniej 15 osób.

■ Republika Czeska nie pozwoli, aby rosyjscy żołnierze przebywali na terenie przyszłej bazy radarowej, która wejdzie w skład amerykańskiej tarczy antyrakietowej - powiedział premier RC, Mirek Topolánek. Skomentował tak słowa amerykańskiego sekretarza obrony Roberta Gatesa, który zaoferował Rosji dostęp do miejsc, gdzie znajdują się elementy tarczy.

■ Największy i najnowocześniejszy na świecie samolot pasażerski Airbus A380 odbył swój dziewiczy lot komercyjny z Singapuru do Sydney. 455 pasażerów zapłaciło za bilet dziesiątki tysięcy dolarów na specjalnej aukcji charytatywnej.

■ Policja w Czadzie aresztowała grupę dziewięciu Francuzów i Hiszpanów, którzy usiłowali wywieźć nielegalnie z tego kraju 103 małych dzieci. Dzieci miały być we Francji oddane do adopcji.

■ „Zbrodnia przeciwko ludzkości” nazwał specjalny pełnomocnik ONZ ds. wyżywienia, Jean Ziegler, produkcję biopaliw. Uprawy służące do produkcji biopaliw podnoszą cenę żywności, gruntów i wody oraz uniemożliwiają biednym krajom dostęp do podstawowych artykułów żywnościowych.

■ Uzbrojeni sprawcy uprowadzili w Delcie Nigru na południu Nigerii sześciu obcokrajowców. Są wśród nich dwaj Polacy.

■ Izba Poselska Parlamentu RC odrzuciła zgłoszony przez socjaldemokratów projekt ustawy o powszechnym referendum. Udaremnia to rozstrzygnięcie w tym trybie m.in. sprawy uczestnictwa RC w amerykańskiej tarczy antyrakietowej.

■ Pukiel włosów latynoamerykańskiego rewolucjonisty Ernesto „Che” Guevary sprzedano za 119 tys. dolarów na aukcji w Dallas w amerykańskim stanie Teksas.

■ Chiny wysłały swoją pierwszą sondę kosmiczną w kierunku Księżyca. Zainaugurowały w ten sposób ambitny program zdobywania Księżyca, na który chciałyby wysłać do roku 2020 swoich astronautów.

(M. B.)

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Uczniowie Średniej Szkoły Rolniczej sprzątają park.

Nowe oblicze parku

CZ. CIESZYN (ar) - Uczniowie kierunku ekologii i ochrony środowiska Średniej Szkoły Rolniczej otoczyli swoją pieczę niewielki park koło miejscowej Polikliniki. Chcą stworzyć tu coś na kształt arboretum. Park znajduje się bardzo blisko szkoły, toteż jej kierownic-

two zwróciło się do władz miasta z prośbą, by uczniowie mogli się o niego troszczyć. Radni wyrazili na to zgodę.

Pomysł narodził się już w lutym, kiedy uczniowie stawiali na terenie całego miasta budki dla ptaszków, a że mały park znajduje się dosłownie pod oknami szkoły, postanowiono poświęcić mu więcej uwagi. Teraz, na jesieni uczniowie zaczęli tu sprzątać, grabić liście itp., a na wiosnę mają już konkretne plany, w jaki sposób teren ten zagospodarują. Postanowiono też w ciekawy sposób rozprawić się z twierdzeniem, że chodzenie po trawie niszczy trawniki. Posadzony zostanie tu taki gatunek trawy, który nie dość że odporny jest na deptanie, to jeszcze pozytywny wpływ na jakość trawnika będzie miało jak najczęstsze wchodzenie na niego. Pojawiają się nowe krzewy, kwiaty itp. Ponadto będzie też coś nietypowego - tzw. brudny kącik, który będzie pokazywał, jak park nie powinien wyglądać. To powinno ludzi uczyć na to, by nie niszczyli tego, co ładne.

O2 pomaga

OSTRAWA (mro) - W czwartek - w hotelu „Imperial”, Fundacja O2 oficjalnie przekazała granty organizacjom pożytku społecznego - 2,5 mln koron rozdzielono na 12 projektów z województwa morawsko-śląskiego, ołomunieckiego i zlińskiego. W naszym regionie skorzystają z nich m.in. TyloCentrum RC z Karwiny Nowego Miasta, które dostało 50 tys. kc na projekt „Pobyty edukacyjno-rehabilitacyjne dla słabo widzących dzieci” oraz Diakonia Śląska z Czeskiego Cieszyna, która otrzymała 50 tys. kc na projekt „Dziecięcy Klub Alfa - Darmowe kółka dla dzieci”.

Trzydzieści dni dobrej muzyki

OSTRAWA (dc) - W niedzielę dobiegła końca IV edycja Świętowacławskiego Festiwalu Muzycznego, w ramach którego przez 30 dni w kościołach 23 miast i gmin północnych Moraw i Śląska odbyły się 33 koncerty muzyki poważnej w wykonaniu profesjonalnych artystów z kraju i zagranicy. Festiwal zamknęły utwory G. Verdiego oraz L. Janáčka w wykonaniu filharmoników z Ostrawy i Brna.

Jak powiedział „GL” dyrektor festiwalu, Igor Františák, katedra Boskiego Zbawiciela pękała w niedzielę w szwach. Františák podkreśla, że praktycznie na wszystkich koncertach kościoły były pełne, nie tylko w miastach, lecz nawet w małych wioskach, takich jak

Kozlovice czy Brušperk. W Stonawie nie było kompletu widzów, lecz i tak można było zauważyć duże zainteresowanie koncertem ze strony publiczności. Najmocniejsze wrażenia duchowe i artystyczne wywarła *Pasja wg św. Mateusza* J.S. Bacha, wykonana w międzynarodowej obsadzie, a także koncert boliwijskiej muzyki barokowej w wykonaniu „Florilegium” z Anglii. I. Františák wysoko ocenia poziom koncertów Słowackiej Orkiestry Kameralnej Bohdana Warchala, która występowała w Stonawie, Trzyńcu i Orlowej.

Koncerty odbywały się przede wszystkim w kościołach katolickich, lecz również w kilku ewangelickich oraz husyckich.

Wiekawostki

Przestawione zegary

W miniony weekend 300 milionów mieszkańców Unii Europejskiej przestawiło zegary o godzinę wstecz. Tydzień po tym 300 milionów Amerykanów zrobi to samo. A wszystko zaczęło się od tego, że pewien Anglik, William Willett, zwrócił uwagę na nieefektywne wykorzystywanie światła dziennego i sto lat temu zaproponował pomysłowe rozwiązanie.

Odkąd rządy uzyskiwały kontrolę nad czasem, mogły narzucić ludziom przestawianie zegarów do przodu lub wstecz. Kampania Willeta była niezwykle skuteczna i szybko przyniosła efekty. Zarówno w lecie, jak i w zimie wspólny czas został ustalony dla wszystkich miejsc po obu stronach Ziemi; miało to miejsce podczas pierwszej wojny światowej.

Najpiękniejsze słowo

Turecki wyraz „yakamoz”, oznaczający odbicie księżyca w wodzie, został wybrany najpiękniejszym słowem świata. Wyboru dokonało jury konkursu rozpisane przez niemiecki magazyn „Kulturaustausch” („Wymiana kulturalna”). Na konkurs zostało nadesłanych około dwóch i pół tysiąca słów z 58 krajów świata.

Jury oceniali oryginalność wyrazów, ich znaczenie kulturowe, a także uzasadnienie, towarzyszące każdemu zgłoszonemu słowu. Bezpośrednimi konkurentami tureckiego „yakamoz” było chińskie słowo „hu lu”, czyli - chrapać, oraz wyraz „volongoto” w południowoafrykańskim języku luganda oznaczający nieporządek. Zajęły one odpowiednio drugie i trzecie miejsce. Honoru języka polskiego

Moim daniem

DANUTY CULIĆ

Pomieszane święta

Choć Zaduszki zaczynają się dopiero w piątek, wiele osób już w ubiegłą sobotę i niedzielę udało się na groby swych bliskich. Zwłaszcza ci, którzy zmuszeni są do dłuższej podróży, skorzystali z wolnych dni, by nie brać urlopu w dni powszednie.

No właśnie - w tym różnimy się od naszych sąsiadów, że dzień Wszystkich Świętych jest u nas dniem roboczym. W Polsce, na Słowacji, w Austrii jest inaczej. W Niemczech zależy to od landu - w niektórych krajach związkowych świętuje się, w innych nie. Oczywiście rozumiem to jako wyjątek Niemiec podzielonych na regiony katolickie i protestanckie, trudno nazwać krajem katolickim, a dzień Wszystkich Świętych jest, jakby nie było, katolickim świętem.

Natomiast przypadające na drugi dzień listopada Święto Zmarłych również figuruje w czeskim kalendarzu. Znajdowało się tam nawet w czasach komunistycznych. Na groby przychodzą w tym dniu również ludzie niewierzący. Jeżeli więc dla ogółu społeczeństwa byłoby nie do zaakceptowania dzień Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny mógłby być dniem wolnym od pracy, jakkolwiek by go nazwano. Oczywiście byłoby to trochę niepraktyczne ze względu na to, że u sąsiadów jest inaczej, a wiadomo, że zwłaszcza w regionach przygranicznych wiele osób odwiedza groby swych bliskich nie tylko w kraju swego zamieszkania, przy okazji spotykając się z krewnymi z drugiej strony granicy.

Właśnie dlatego, że święta te można określić - jak by nie było - mianem świąt rodzinnych, opowiada się za tym, by jeden z tych dni był dniem wolnym od pracy. Wiadomo, że przy rodzinnym grobowcu spotyka się często cała rodzina, by prosto z cmentarza udać się do domu rodzinnego na wspólny podwieczorek. Wspólne uczczenie pamięci zmarłych członków rodziny, którzy odeszli już do wieczności, lub - jak kto woli - zakończyli już swe życie, jest elementem łączącym wielopokoleniową rodzinę. W dniu powszednim znacznie trudniej realizować takie rodzinne spotkanie. Dlatego często bywa tak, że zmarłych przypominamy sobie w dniu... święta powstania niepodległego państwa, 28 października. Ale to chyba nie najlepsze rozwiązanie, żeby święto państwowe wykorzystywać do tego, by móc uczcić inne święto??

chlupova@glasnost.cz

Nowoczesna szkoła...

Dokończenie ze str. 1

Potem w szkole podpisywaliśmy obrazki po angielsku. Robiliśmy zdjęcia obrazków i publikowaliśmy w sieci. W tym roku szkolnym w Wędryni rozpoczęto realizację następnego projektu „New play to learn”, ze szkołami z Włoch, Estonii, Walii i Rumunii. Do

projektu są włączeni uczniowie lat 1-5. Projekt będzie realizowany przez cały rok szkolny. W jego ramach uczniowie będą dzielić się informacjami o tym, jakimi zabawkami woli się ich rodzice, dziadkowie, jak byli ulubione zabawy rodziców spędzali swój wolny czas. Projekt jest jak poprzedni „Play to learn”, będzie miał swój blog, na którym znajdziemy relacje z jego realizacji.

Projekt błędowickiej szkoły ma silny tytuł „Statystyczny Nastolatek” - portret młodego Europejczyka. Włączonych do niego było sześć szkół. Celem projektu było stworzenie portretu „statystycznego nastolatka w wieku 12 - 16 lat” na podstawie przygotowanych ankiet. Projekt ma pomóc w poznaniu młodej generacji i lepszemu wzajemnemu zrozumieniu, a także w przeciwdziałaniu powstawaniu sytuacji socjalno-patologicznych w szkole oraz codziennym życiu.

bronila „filiżanka”, który to wyraz zgłosił Austriak mieszkający w Polsce.

Organizatorzy konkursu podkreślają, że nie chodziło im o autorytatywny wybór, lecz o zwrócenie uwagi czytelników magazynu „Kulturaustausch” na bogactwo języków i kultur, a także zachęcenie ich do nauki języków obcych.

Walka o toaletę

Mieszkańcy pewnej wioski w angielskim hrabstwie North Yorkshire wywalczyli sobie prawo do otwarcia publicznej toalety wymachując nocnikami podczas marszu protestacyjnego.

Toaleta w Scalmy została zamknięta 2 lata temu, kiedy urzędnicy uznali, że taka decyzja pozwoli na zaoszczędzenie 86 tysięcy funtów. Mieszkańcy „odyskali” pożyteczny przybytek przy-

gotowując niecodzienny protest i deklarując gotowość zniechęcenia funduszy na utrzymanie budynku.

Zbyt mocne skojarzenie

Władze Bredy, w południowo-wschodniej Holandii, podjęły decyzję o zmianie nazwy ulicy, bo mieszkańcom miasta kojarzyła się z toaletą. Nowy zaulek miał za patrona otrzymać św. Fiakra, wczesnoniemieckiego irlandzkiego muzyka, znanego z wielu cudownych uzdrowień.

Miejscowi szybko jednak zaczęli nazywać uliczkę zaulekiem viagry, a ci, co mieli się tam spotykać, zaczęli narzekać na impotencję. Rada miejska Bredy zmieniła więc nazwę na taką, która nie wywołuje żadnych skojarzeń - „Hofhage”.

MATEMATYKA MOŻE BYĆ WSPANIAŁĄ ZABAWĄ

Internet i edukacja

...zaproponowana do Centrum Pedagogicznego w Czeskim Cieszynie na warsztaty przeznaczone dla nauczycieli. Tematem spotkania było „Wykorzystanie Internetu w nauczaniu matematyki”.
...z tym, że z matematyką raczej zawsze byłam na bakier, przypomnieli mi się stare szkolne doświadczenia. Niezbyt pewnie wchodziłam po schodach do sali komputerowej. Jednak już w trakcie warsztatów z prowadzącą mgr inż. Zofią Zyzak, doradcą metodycznym z Wodzisławia Śląskiego, okazało się, że moje obawy są nieuzasadnione. Dzisiejszym uczniom naprawdę można pozazdrościć doświadczenia z komputerów i Internetu, bo mogą być rzeczywiście wspaniałą pomocą w zdobywaniu

Zofia Zyzak prezentuje uczestnikom kursu portale edukacyjne.

Internetowych, ale czy w matematyce można korzystać i z obcojęzycznych?

Internetowych, ale czy w matematyce można korzystać i z obcojęzycznych?

Dzisiaj chciałabym przedstawić nauczycielom polskie portale edukacyjne, które są bardzo ciekawe. Natomiast wszystkie gry, o których będzie dziś mowa, pochodzą z zasobów angielskojęzycznych. Ich atutem jest to, że dzieci uczą się podstawowych pojęć matematycznych w języku angielskim. Oprócz tego matematyka to przecież język międzynarodowy.

Jakie zalety ma korzystanie z komputera w trakcie lekcji matematyki?

Praca z komputerem może być doskonałym wprowadzeniem do lekcji. Te wszystkie ćwiczenia zapisywane przez uczniów w zeszytach są często nudne, a tak nagle stają się ciekawymi. Jeżeli przy okazji zestrzelenia jakiejś rakiety, mrówki, pszczołki powtarza się na przykład pięćdziesiąt razy tabliczkę mnożenia, to takie ćwiczenie staje się dla dziecka bardziej atrakcyjne niż zwykła lekcja.

Jak wygląda w Polsce edukacja komputerowa?

W Polsce w tej chwili istnieje kilka programów edukacyjnych, dzięki którym szko-

ly mogą nie tyle kupić nowe komputery, co zmodernizować istniejące pracownie komputerowe. Myślę, że w większości szkół były już pracownie komputerowe, teraz nadchodzi czas wymiany tych komputerów. W Polsce mamy dwie godziny obsługi komputera w szkole podstawowej i w gimnazjum, w szkołach średnich ilość lekcji jest już wyższa. W okręgu, w którym pracuję, nie znalazłam szkoły, w której nie byłoby pracowni komputerowej. Poza tym, w zależności od zasobności szkoły, czy też gminy, nauczyciele mają swoje komputery w gabinetach. W Polsce wykorzystanie komputera w nauce matematyki jest bardzo popularne, zwłaszcza wtedy, kiedy nauczyciel prowadzi jeszcze jakieś kilka przedmiotów. Bo wiadomo, że kiedy w klasie jest mniej dzieci, można komputery lepiej wykorzystać, niż kiedy na lekcji jest cała klasa.

Trudno uczyć w ten sposób klasę liczącą trzydziścioro uczniów?

Właśnie problem w tym, że klasy są coraz liczniejsze i nawet jeżeli cała sala komputerowa jest do dyspozycji, to wiadomo, że uczniowie nie mogą do końca dobrze wykorzystać szansy, jaką daje im Internet. Wiem natomiast, że komputery są wykorzystywane na różnych zajęciach pozalekcyjnych.

Komputer pomaga wszystkim dzieciom, czy też są jeszcze takie, które się go boją?

Myślę, że w dzisiejszych czasach pomaga wszystkim. Nierzadko dziecko przychodzi do

domu i najpierw siada do komputera, sprawdza pocztę. Dzieciaki nie boją się dziś komputerów. Może czasami nauczyciele. I to wcale nie zależy od wieku, tylko od otwartości. Jeżeli nauczyciel chce zmierzyć się z współczesną techniką, a więc i z Internetem, musi spędzić przy komputerze kilkadziesiąt godzin, by wiedzieć na co, gdzie i kiedy trzeba kliknąć. I jeżeli nauczyciel jest osobą otwartą, to w każdym wieku może się tego nauczyć. Dzieci zaczynają swoją przygodę z komputerem od przedszkola i te sprawy są dla nich oczywistością.

W Centrum Pedagogicznym spotkali się właśnie otwarci na nowe wyzwania pedagodzy, którzy z werwą rzucili się w wir matematycznych gier komputerowych. Kiedy patrzyłam na entuzjazm, z jakim podchodzili do komputera, autentycznie zaczęłam zazdrościć ich podopiecznym.

HALINA SIKORA

KARP JEST POD DOSTATKIEM, BĘDĄ JEDNAK DROŻSZE

Rybne żniwa

...pod pachy, gumo- rybakich „spodniobutach”, z trudem podciągają ją z brzoza. W niej jak największą rybę. Inni – długimi podbiegnięciem sięgają w masę szamoczącego karpia i ładują je do wielkiego metalowego pojemnika. Gdy jest pełny, ryby przewożone są do tzw. magazynu, a stamtąd wpuszczają do nawodnionego rowu. Rybak będąc w wodzie, dzięki parowaniu. Tutaj to, dzięki parowaniu przebywaniu w czy-

stej wodzie, tracą spotykany czasem zapach mułu i zyskują na walorach smakowych. Wylowi się je, gdy będą miały trafić do sklepów, aby wkrótce, jak każda tradycja, znalazły się na świątecznym, bożonarodzeniowym stole.

O tym, że „rybne żniwa” to ciężka i mozolna praca mogą przekonać się wszyscy ci, którzy już przyszli lub przyjdą obejrzeć to „widowisko” w czasie odłowów w stawach zarządzanych przez spółkę „Rybnictwo Rychwałd”. – *Rozpoczęliśmy je*

na przełomie września i października w rychwałdzkim „Cegielnioku”, a zakończone zostaną 21 listopada w karwińskim stawie „Lipowy”. W tym roku odłow zaplanowano w 20 z 54 stawów – mówi Jiri Miždoch, dyrektor ds. ekonomicznych spółki.

Tradycyjny karp, który trafia na świąteczny stół, to ryba, która ma zazwyczaj trzy lata. Tyle właśnie trzeba czasu, aby osiągnęła odpowiednią wielkość. Ryby do jednego roku ważą 1-5 dag (narybek). Dwuletnie osiągają wagę od kilkunastu do 30 dag (kroczek). Natomiast nadające się do sprzedaży muszą mieć 1-3 kg (handlowka). Smakosze twierdzą, że im młodsze, tym lepsze.

– O zakupie karpia nie powinna decydować waga, lecz wiek. Najlepsze ryby są ryby trzyletnie, bo już czteroletnie nie mają tak delikatnego i świeżego mięsa – informują hodowcy. Utrzymują też, że określenia „karp królewski”, „dziki”, czy jakiś inny nie mają żadnego znaczenia dla smaku. Są jedynie chwytami reklamowymi. Istnieją bowiem dwa rodzaje tych ryb – lustrzenie, czyli pokryte łuskami przy grzbiecie, na podbrzuszu i przy ogonie oraz pełnoluskie, które mają delikatniejszą skórę. Smak zależy od sposobu przyrządzania karpia oraz od tego, czym był karmiony (naturalnym pokarmem czy sztuczną paszą) oraz w jakiej wodzie był chowany.

– Karp jest rybą sezonową. Oznacza to, że choć jest w ciągłej sprzedaży przez okrągły rok, to klienci kupują go niemal wyłącznie przed świętami Bożego Narodzenia. Po prostu nie wyobrażamy sobie wigilijnej kolacji bez karpia na talerzu – twierdzi Miždoch. – Jednak nie tylko karpie są specjalnością „Rybnictwa Rychwałd”. Systematycznie wprowadzamy do hodowli inne gatunki. Posiadamy prawie wszystkie

cenione przez smakoszy „odmiany”: amury, szczupaki, sumy, sandacze, pstrugi.

Ryby ze stawów rychwałdzkiej spółki znają mieszkańcy powiatów karwińskiego i frydecko-misteckiego, a także z okolic Ostrowy. Niektórzy robią zakupy wprost u producenta, inni czekają do czasu, gdy pojawią się w dużych kładziach tuż przed grudniowymi świętami.

Już teraz rybacy twierdzą, że w tym roku nie będzie kłopotów z podażą słodkowodnych ryb przed Wigilią. Wiadomo jednak, że będą one droższe o 6-10 proc. w porównaniu z cenami w ub. roku. Podrażała bowiem pasza, znacznie wzrosły też wydatki związane z produkcją. Przeciętna waga tegorocznego karpia wynosi 2,6 kg, a cena za jeden kilogram ryby kupionej w firmowym punkcie sprzedaży (przy ul. Orłowskiej) waha się w granicach od 75 do 80 kc. W sklepach cena będzie nieco wyższa. Zależać będzie od wysokości marży, jaką nałożą poszczególni handlowcy. Dodajmy, iż za kilogram amura zapłacimy (na miejscu) 80 kc za kg, a szczupaka – 200 kc za kg. (wak)

Tak wyglądają rybne żniwa na rychwałdzkich stawach.

Oldboya

...zawsze interesowały mnie nazwy słowiańskich miesięcy. Miesiące to jednostki czasu związane z ruchami Księżyca. Maciej Malinowski, autor „Liby język polski” w „Angorze” zajmuje się tą tematyką w wydaniu z 21 X 2007 – „Październik, bo odpadają październiki”. Pamiętamy kalendarze z Czechosłowacji – obok nazw czeskich pojawiały się tam także słowackie i polskie, a także łacińskie, np. Ianuarius, februius, aprilis, maius, iunius, augustinus, september, october, november, decem-ber. Wskazywały one na to, że szkoły niemieckiej, młodszej epoki sowieckiej. Polska z Czechami pokonała w częściowo przy nazwach słowiańskich, stąd różnice w stosunku do nazw słowackich czy rosyjskich.

Miesiące

Lipiec pochodzi od kwitnących lip, określa też rodzaj miodu. W sierpniu zaś żnie się sierpami zboże. Nazywano go też niekiedy stojęczeniem (od pracowania „na stojąco podczas żniw”). We wrześniu kwitły wrzosy, lecz był on czasem także pajęcznikiem (od nitki babiego lata) lub jesiennikiem (bo „zaczynała się wówczas jesień”).
Październik „ma związek z październikami, czyli skórkami pokrywającymi włókna lnu lub konopi”, w miesiącu tym „powszechnie pracowano przy obróbce lnu i konopi”. W listopadzie opadały liście (listy), lecz mówiono też: winnik (od winobrania). W grudniu „zemia zamienia się w grudy ścięte mrozem”; jeśli mówiono także: prosiniec, miało to związek z czasownikiem „sijać, jaśnieć”. Mówiono także: jadwent albo jadwient lub godnik („od słowa Gody, czyli Boże Narodzenie”).

FELIETON WŁADYSŁAWA SIKORY

dy. Z majem związały się wyrazy: maic – przyozdabiać kwiatami oraz maik, moik, maj stawiany pod domem uroczej dziewczyny. Obydwa miesiące rozdzielił: kwiecień, zwany też łudzikwiatem lub żykwiatem, sądzono bowiem, że miesiąc ten „przedwczesnie wyłudza z ziemi kwiaty”.

Czerwiec – względnie czyrwiec, czyrwień „wziął nazwę od czerwił, małych robaczek... hodowanych po to, żeby uzyskać barwnik tkanin „o różnych odcieniach czerwieni”.

Lipiec pochodzi od kwitnących lip, określa też rodzaj miodu. W sierpniu zaś żnie się sierpami zboże. Nazywano go też niekiedy stojęczeniem (od pracowania „na stojąco podczas żniw”). We wrześniu kwitły wrzosy, lecz był on czasem także pajęcznikiem (od nitki babiego lata) lub jesiennikiem (bo „zaczynała się wówczas jesień”).
Październik „ma związek z październikami, czyli skórkami pokrywającymi włókna lnu lub konopi”, w miesiącu tym „powszechnie pracowano przy obróbce lnu i konopi”. W listopadzie opadały liście (listy), lecz mówiono też: winnik (od winobrania). W grudniu „zemia zamienia się w grudy ścięte mrozem”; jeśli mówiono także: prosiniec, miało to związek z czasownikiem „sijać, jaśnieć”. Mówiono także: jadwent albo jadwient lub godnik („od słowa Gody, czyli Boże Narodzenie”).

Prosz do Prosza

Zniechęcić złodzieja

Odwiedziny złodziei to jedna z najmniej przyjemnych rzeczy, jakie mogą nas spotkać. Złodzieje w naszym domu to nie tylko szkody materialne, ale także niemały cios psychiczny. Ludzie znający się na rzeczy twierdzą, że złodziej teoretycznie jest w stanie dostać się do każdego domu i każdego mieszkania. Trud i poniesione ryzyko muszą się jednak opłacać. I chociaż zabezpieczenie mienia kosztuje, warto zrobić wszystko, aby szanse ewentualnych złodziei były w naszym domu jak najmniejsze. Trzeba jednak przede wszystkim ustalić, co właściwie chcemy zabezpieczyć, w jaki sposób, a także jaką sumę możemy na ten cel przeznaczyć.

Slabe punkty

Zacznijmy od analizy bezpieczeństwa naszego mieszkania (domu). Zastanówmy się, jak najłatwiej mógłby ktoś dostać się do środka: Czy bardziej prawdopodobne jest wyważenie drzwi, wybite szyby, a może sforsowanie okna do piwnicy lub garażu? Czy pomogłoby złodziejowi użycie łomu, czy nieproszony gość mógłby „wpaść” przez balkon, strych itp.? Czy mamy już w mieszkaniu (domu) jakieś zabezpieczenia mechaniczne, np. drzwi antywłamaniowe, kraty, rolety, folię antywłamaniową na szybach, specjalne zamki do drzwi? Jaką wartość materialną i historyczną przedstawia zgromadzony w mieszkaniu (domu) majątek? Na jak długo zdarza nam się opuszczać dom (dłuższe wyjazdy służbowe, praca za granicą, urlopy)? Jakie jest otoczenie naszego domu i mieszkania (ruchliwa ulica, gęsto zabudowane osiedle, linia tramwajowa, roślinność, która sprawia, że dom jest od strony ulicy i posesji sąsiadów niewidoczny, sąsiedztwo wysokich obiektów itp.). Odpowiedź na powyższe pytania pozwoli ustalić listę najsłabszych punktów zabezpieczenia naszego mieszkania czy domu.

Tak samo powinniśmy zastanowić się nad organizacją naszego życia. Pomyślmy: Która pora dnia byłaby najdogodniejsza dla ewentualnego włamywacza? Czy nasz rozkład dnia jest regularny i przewidywalny? Czy łatwo sprawdzić, że mieszkanie akurat jest puste? Czy możemy poprosić sąsiada, aby popilnował mieszkania pod naszą nieobecność?

Sposobów, jak uchronić się przed kradzieżą, może być wiele, jednak generalnie chodzi o to, aby nie dać złodziejowi szansy lub jak najbardziej zniechęcić go do działania. Jeżeli na przykład uda nam się wejście do domu lub mieszkania zabezpieczyć tak, że sforsowanie przeszkody zajmie nieproszonym gościom co najmniej dziesięć minut, można zakładać, że połowa włamywaczy da sobie spokój i nie będzie ryzykować. Drzwi wzmocnione blachą kosztują dziś co najmniej 6,5 tys. koron. Zanim postanowimy wstawić drzwi antywłamaniowe, warto jednak zasięgnąć rady u ubezpieczalni, u której chcemy wykupić polisę. Trzeba też sprawdzić, czy futryny drzwi wejściowych nie są przypadkiem w środku puste. Takie właśnie wstawiano dawniej w domach budowanych z wielkiej płyty. Puste futryny można rozciągnąć lewarem i wejść do mieszkania, nawet nie wyważając drzwi. Warto więc futryny chociaż wypełnić mieszanką zawierającą beton oraz zadbać o zabezpieczenie zawiasów i założenie blokad antywyważeniowych. Jest to zabieg stosunkowo prosty i tani, ale niezwykle skuteczny. Niezbędne jest oczywiście wstawienie zamków atestowanych.

Zabezpieczyć też należy okna, jeżeli mieszkamy na parterze lub pierwszym piętrze. Można zastosować np. blokadę w pozycjach częściowego otwarcia. Niektórzy zdecydowali się na kraty zewnętrzne, ewentualnie, jeżeli trzeba chronić miejsca szczególnie narażone, na zastosowanie ochrony elektronicznej. Na rynku jest też do kupienia folia antywłamaniowa i specjalne żaluzje.

Złodzieja może skutecznie zniechęcić system elektroniczny, który w razie potrzeby włącza np. światła i wywołuje wrażenie, że w domu ktoś jest. Można nawet sprawić sobie elektronicznego psa, który zaczyna szczekać w chwili, gdy ktoś znajdzie się za blisko bramy lub drzwi. Jeżeli zdecydujemy się na alarm elektroniczny, warto ustawić go tak, aby uruchamiał się, zanim złodziej wtargnie do naszego mieszkania. Jeżeli alarm uaktywni się po wtargnięciu intruza, może on ukraść z góry upatrzone przedmioty i zanim otoczenie zareaguje na sygnał, zniknie z hupem. Sprawdza się zainstalowanie czujników, które wywołują alarm przy próbie siłowego wtargnięcia do obiektu. Istnieją np. czujniki wibracyjne, które reagują na wiercenie, cięcie szkła, są czujniki reagujące na wybuchy czy uderzenia młotem. Wywołany w wyniku tego alarm może być skierowany od razu do komunikatora telefonicznego, za którego pośrednictwem informacja trafia natychmiast do właściciela mieszkania, może też być podłączony do pulpitu ochrony zcentralizowanej. Do systemu zabezpieczenia należy ponadto system kamer, których zapisy można za pośrednictwem Internetu śledzić z praktycznie każdego miejsca. A oto garść informacji o cenach:

- Instalacja kołków antywłamaniowych do drzwi kosztuje ok. 200 koron.
- Wizjer panoramiczny kupimy już za 150 koron.
- Wypełnienie wnętrza futryn mieszanką zawierającą beton kosztuje od 1200 koron.
- Za wzmocnienie strony wewnętrznej drzwi specjalną blachą zapłacimy co najmniej 2000 koron.
- Bezpieczna futryna kosztują też co najmniej 2000 koron.
- Standardowe drzwi antywłamaniowe to wydatek ponad 6,5 tys. koron.
- Za 1 m folii antywłamaniowej do okien zapłacimy co najmniej 1200 koron (z montażem włącznie), za podstawowy system elektronicznego zabezpieczenia wraz z instalacją - od 11 tys. koron wwyż.

Wraz z wprowadzaniem nowych materiałów i technik ochrony mienia pojawiają się nowe metody przelamywania tych zabezpieczeń. Jest to więc swoisty wyścig między fachowcami od zabezpieczeń a „fachowcami” od włamań.

HENRYKA BITTMAR

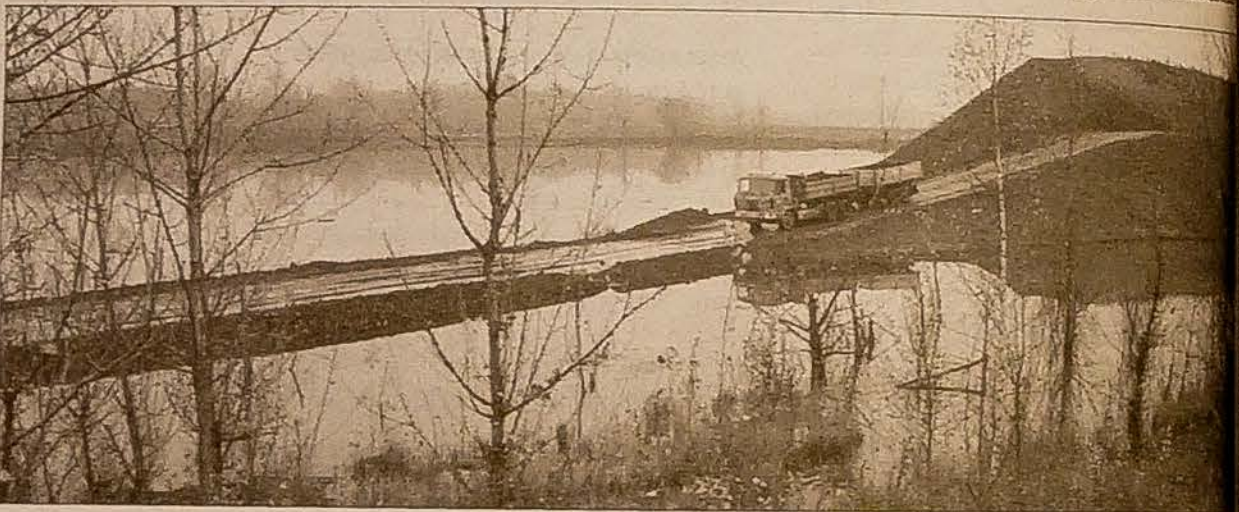
WICEPREZYDENT MIASTA KARWINY, DALIBOR ZÁVACKÝ, CYTUJE PRAWO GÓRNICZE

Jeżeli węgiel jest, musi być wybrany efektywnie i do końca!

„Głos Ludu” rozmawia z Daliborem Závackým, wiceprezydentem miasta Karwiny, który w magistracie kieruje m.in. takimi resortami, jak budownictwo i ekologia. Tematem rozmowy są szkody górnicze na terenie miasta i problem ich usuwania.

Panie wiceprezencie, do jakiego stopnia udaje się władzom miasta usuwać niekorzystne następstwa działalności górniczej na terenie Karwiny?

Karwina, jak też i każde inne miasto czy gmina w Republice Czeskiej, nie ma obowiązku usuwania skutków prowadzonej przez kopalnie działalności wydobywczej. Zgodnie z prawem górniczym, zadanie to leży w gestii sprawcy szkód górniczych, czyli zakładu wydobywczego. Inaczej mówiąc, obowiązkiem każdej spółki węglowej jest utrzymywanie takiej rezerwy finansowej, dzięki której można pokryć koszty prac rekultywacyjnych - przywracających odpowiedni standard terenom położonym nad zapadającymi się wyrobiskami. Miasto

Na pograniczu Łąk i Darkowa, gdzie dziś nad sztucznym zalewem zaczynają się zielenić zrehabilitowane białdy, przed laty stało mnóstwo domków rodzinnych. Tak więc opinia, wypowiedziana przez wiceprezydenta Závackiego, jakoby celem prac rekultywacyjnych miało być doprowadzenie zdewastowanych terenów do niemal pierwotnego stanu, jest aż nadto optymistyczna.

otrzymuje, wzbogacając w ten sposób swój budżet, stosowną rekompensatę finansową z każdego eksploatowanego przez kopalnię pokładu.

Wydobycie węgla pod Karwiną wciąż trwa. Wynika z tego, że batalia o zdrowy wygląd karwińskiego krajobrazu jest zadaniem permanentnym. Czy ma pan wizję, jak bardzo zmieni się Karwina i jej system ekologiczny za sprawą górnictwa?

Karwińskie kopalnie nadal prowadzą wydobywanie i wylęgają na to, że działalność ta nie zakończy się tak szybko. Jednakże nie ma mowy o jakiejś długofalowej batalii naszego samorządu z kopalniami, ponieważ eksploatacja węgla odbywa się pod wyznaczonymi i wyneogocowanymi wspólnie terenami. Na ich powierzchni przebiegały, trwają i są w trakcie procesów przygotowawczych szeroko zakrojone prace rekultywacyjne. Prace, których celem jest doprowadzenie zdewastowanych gruntów do niemal pierwotnego stanu.

Przed kilku laty realne zagrożenie dla Darkowa i Raju stanowiła Kopalnia „Darków” ze swoim programem eksploatacji złóż węgla zalegających pod tymi karwińskimi dzielnicami. Utkwiła mi w pamięci nerwowa akcja zbierania podpisów przez mieszkańców Raju pod petycją,

w której domagała się ona wstrzymania realizacji tego programu, co miało uratować tamtejsze domostwa przed skutkami górniczymi. Zdaje się, że społeczeństwo Raju dopięło swego. Czy na długo?

Tu wypada sobie uświadomić, że wszystkie węglowe tereny, a więc także i te w południowej części górniczej niecki, są własnością państwa. Ich przyszłość jest zatem zależna od polityki surowcowej i energetycznej państwa. Warto też wiedzieć, że prawo górnicze nakłada na spółki węglowe obowiązek wydobywania surowca efektywnie i do końca.

Czy samorząd miasta ma wpływ na kierunek prowadzonych robót górniczych? Inaczej mówiąc, czy kierownictwo Kopalni „Darków” i „ČSA” konsultują z wami swoje plany wydobywcze?

Wszystkie kopalnie na terenie miasta posiadają białdy i spraw szkód górniczych i innych skutków wydobywania. Ponadto władze naszego miasta zawarły z kopalniami specjalne umowy, które zawierają jednoznaczne ustalenia,

gdzie można prowadzić roboty dolowe. Natomiast stała wspólna grupa robocza, w skład której wchodzi zarówno przedstawiciel miasta, jak i spółki węglowej konsultuje w trakcie narad wszystkie sprawy dotyczące wydobywania, a także zajmuje się problemami konserwacji sieci inżynierskich i rekultywacji gruntów.

Czy może pan podać przykłady, kiedy miasto odmówiło kopalniom udzielenia zgody na ich plany eksploatacyjne?

Miasto Karwina współuczestniczy w postępowaniu w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie działalności górniczej, które inicjuje odpowiedni organ państwowego zarządu górniczego. Dla Karwiny jest to OBÚ (Obvodní báňský úřad - Obwodowy Urząd Górniczy) w Ostrawie. Z tego wynika, że miasto ma te same prawa i obowiązki, jak każdy inny uczestnik postępowania, czy obywatel. Nie może więc zakazać wydobywania, gdyż ten przywilej ma tylko właśnie OBÚ, który jedynie nie zgadza się z nim. Samorząd wydał na pośrednictwem Rady Miasta Karwiny kilka negatywnych opinii, które sprzeciwiały się zamiarom górniczym kopalni. Jednakże wyszczególnić ich nie mogę, ponieważ rada są zamknięta, a ich ustalenia są do wyłączenia z domości współuczestników postępowania i członków Rady.

Rozmawiał: KAZIMIERZ SANTARIUS

Uczniowie z Kielc na warsztatach

OSTRAWA (mro) - Swoich sił i zdolności próbowało dziesięciu uczniów zespołu Państwowych Szkół Plastycznych w Kielcach w czasie zakończonych w czwartek tygodniowych praktyk w Ostrawskiej Średniej Szkole Artystycznej AVE ART.

- Polacy mają tu okazję stworzyć w dziedzinach, których nie oferuje kielecka szkoła, jak animacja filmowa, rzeźbiarstwo i ceramika - powiedziała „GL” Małgorzata Łagiewka, nauczycielka opiekująca się grupą polskich uczniów. - Uczniów podzieliśmy na dwie grupy. Jedna grupa pracuje nad rzeźbą, druga ma za zadanie zaprojektować i wymodelować oraz wypalić wazę, misę lub dowolny przedmiot użytkowy.

Dominice Žebrowskiej podoba się atmosfera w ostrawskiej pra-

Szesnastoletnia Dominika Žebrowska oraz jej dzieło - waza w kształcie twarzy staruszki.

cowni ceramiki. Jej waza przypomina twarz staruszki. - Nie, to konkretny - odpowiada zagadnięta - To raczej efekt inspirującej twórczości przeorona zmarszczkami twarzą może ciekawie wyglądać no wazę.

Pytany o praktyki uczestniczących uczniów w Kielcach, Jaroslav Pávek, dyrektor AVE ART-u podkreślił, iż w zeszłym roku ostrawianie uczęszczali do Kielc, a w tym roku odwiedzili się w Kielcach malarstwa na kach złota oraz tkactwa artystycznego. - Z kielecką szkołą współpracujemy już trzy lata w ramach programu Leonardo i wspólnie korzystamy z wielu inspiracji - podkreśla.

Przypomnijmy, że to nie pierwsze spotkanie uczniów ostrawskich i kieleckiej szkoły. W lipcu 2006 roku uczniowie obydwu szkół uczestniczyli w plenerze na bartoszewskim zamku.

Memioła

Nr 303

Redakcja Kazimierz Kaszper ♦ Materiały prosimy przysyłać pod adresem „GL” lub pocztą elektroniczną: k.kaszper@tiscali.cz ♦ Numer zamknięto 26. 10. 2007

OPINIE

RYSZARD KAPUŚCIŃSKI:

Los małych ojczyzn

Granica małej ojczyzny przebiega tam, gdzie znajdują się najdalej położone groby naszych przodków

i bliskich. Groby, kopce, kurhany. One nas strzegą. Są łącznikami między nami a tym jedynym skrawkiem planety, który, zgodnie z obyczajem wszystkich kultur świata, możemy uważać za swój. Wszędzie poza nim jesteśmy imigrantami, obcymi, nawet – intruzami.

Ale małe ojczyzny, które często są dla nas synonimem arkadii, ucieleśnieniem raju, mogą nagle przemienić się w krwawe pole, w rozszalałe piekło. Wówczas wrogość nigdzie nie będzie straszniejsza, okrucieństwo – bardziej przerażające. A pytanie, co wniesiemy do kultury, jak ją będziemy rozwijać i wzbogacać, zastąpi inne – z góry nastawione na rezygnację i odwrót – jak się bronić. Rezygnujemy z planów i marzeń, a myślimy tylko, jak się okopać, zaryglować drzwi, zatrzaskać wieko.

(Zmarły niedawno, znakomity polski reportażysta na łamach „Gazety Wyborczej” 2001, nr 121.)

WŁADYSŁAW MŁYNEK

Wtwardniałem w bruk

tam ciągnę
pajęczyny tęsknoty
gdzie rama grobu
okala myśli

z niezapominajki
wionie
zapach mej krwi

nie przerywajcie
nabożeństwa
mego serca

poeta, redaktor w wydawnictwie Znak. – Nie rozprawia się publicznie o słabości autora.

– Czasami do wydawnictw przychodzą teksty niedoczytane nawet przez samych autorów, książki w kiepskim stanie – przyznaje Filip Modrzejewski. – Zdarza się – i mnie też się to zdarzyło – że redaktor musi taką książkę właściwie napisać. Ponieważ wydawcy z jakiegoś powodu zależy na jej wydaniu: chce na przykład promować tego autora albo widzi w książce jakiś potencjał, pomysł, coś ważnego. A że wydanie książki jest sprawą prestiżową – między autorem i redaktorem otwiera się pole do konfliktu, w grę wchodzi silne emocje. Kiedy redaktor staje się ghostwriterem, pojawiają się pytania – czy to uczciwie? Gdzie przebiega granica autorstwa? Czy istnieją jakieś proporcje, po przekroczeniu których można uznać, że autorem staje się redaktor? Jak mocno można ingerować w tekst?

– Granica autorstwa to kwestia umowy pomiędzy autorem a redaktorem – mówi Marianna Sokółowska, jedna z najwybitniejszych polskich redaktorek. – Są redaktorzy, którzy bardzo głęboko wnikają w tekst.

– Granice autorstwa i ingerencji redaktorskich w tekst wytycza autor – przyznaje Beata Stasińska, szefowa wydawnictwa W.A.B.

Potrzebna nić porozumienia

Redaktorzy w jednym są zgodni: wszystko da się zrobić, jeśli powstaje nić porozumienia między autorem a redaktorem. Wtedy najważniejsze staje się dobro książki.

– Redaktor musi być nie tylko artystą języka, ale też psychologiem, który potrafi dogadać się z autorem – mówi Monika Sznajderman, szefowa Wydawnictwa Czarne, także redaktorka. – Bo autorzy – jak wiadomo – są różni. Zwłaszcza początkujący pisarze bywają bardzo przywiązani do swojej wersji.

Beata Stasińska: – Niektórzy widzą redaktora tak: „Boża krówka – po cholere to żyje”. A dola redaktora jest ciężka, ponieważ są autorzy, którzy w ogóle nie używają słowa „redaktor”. To dla nich ktoś od wstawiania przecinków. Są zbyt wielcy i wybitni, by słuchać. A przecież autor oddaje swój klejnot – książkę – do oszlifowania.

AGNIESZKA WOLNY-HAMKAŁO

Redagowanie jest jak reżyseria, z tą różnicą, że tym razem nikogo nie obchodzi, kto reżyserował. Z tej perspektywy redaktor to zapewne jeden z najbardziej niedocenianych zawodów.” – Tak rozpoczyna się w „Polityce” artykuł Agnieszki Wolny-Hamkało, którego fragmenty publikujemy.

Redaktor też autor

Redaktor patronuje książce od momentu jej zaprojektowania. Wymyśla ją, uczestniczy w procesie powstawania, dopisuje fragmenty, zmienia tytuły rozdziałów, dostawia ogniste komentarze. Nadaje rytm narracji, przycina tekst tak, jak idealnie. Dba o proporcje, wymowę, styl. Jest uważny i czuły. Negatywna recenzja dotyka go równie boleśnie jak autora. Niektórzy mówią – oni oddają książkom życie. Mieszkają u autorów i piją z nimi wódkę, śpią z tekstem, śnią o nim, ratują autora z literackich opresji.

Myśleć Filipem

Redaktorów swoich książek uwielbia Maciej Malicki. Bez ogródek opowiada, jakie miał spotkania, trafając na nieprzeciętnie indywidualności. – Pierwsze cztery książki zredagował dla znakomitego Filipa Modrzejewskiego, który autentycznie w nie wchodził – podsunął mi mnóstwo pomysłów, zdań, rozwiązań. Niedawno wydany kryminał Kogo nie znam zredagował Malickiemu Tomasz Kuntz. Malicki mówi, że akceptował jego propozycje redaktorskich. Redaktor powinien przekonstruować: wyciął około dwudziestu stron, zmienił intrygi kryminalne tak, aby miały sens. – Właściwie mogę śmiało powiedzieć: tę książkę pół na pół pisali – przyznaje Malicki. – Nie mam żadnych barier w pracy z redaktorami. A obaj moi redaktorzy, Modrzejewski i Kuntz, to twórcy. Mam nadzieję, że będę z nimi do końca życia pracował. Redagując kolejną książkę Malickiego, Modrzejewski pojechał do niego. Chodzili po Mikołowie i rozmawiali godzinami. Malicki opowiada, że pisząc teraz „myśli Filipem” i już na etapie powstawania tekstu zastanawia się, jakie by redaktor miał uwagi.

Forma, norma i struktura

Malika Tokarczuk szczególnie dobrze zapamiętała rozmowę z Marianną Sokółowską, która redagowała jej wczesną książkę E.E., ceni także Waldemara Pupa z Wydawnictwa Literackiego. – Mam do nich poczucie wdzięczności, jakie ma się dla nauczycieli – mówi Tokarczuk. Według niej, redaktor występuje z pozycji formy, normy, struktury.

tury – wpasowując w nie rozedrganie autora. Przyznaje, że tekst jest polem walki redaktora i autora, ale to redaktor pozwala lepiej widzieć autorowi, co ten chciał powiedzieć. Tokarczuk: – Spotkanie redaktora z autorem to spotkanie dwóch żywiołów i to jest trudna relacja, wymagająca wielkiego zaufania. Redaktor unieruchamia obrazy, petryfikuje książkę. Spotykają się dwa światy: obrazowo-wyobraźniowy twórcy ze światem tradycji i konwencji redaktora.

Jerzy Pilch ocenia, że miał szczęście do redaktorów. – Spotkałem dwa najbardziej ekscentryczne przypadki: Ryszarda Krynickiego i Antka Libere – mówi. Pilch miał poczucie opieki, kiedy redaktorem jego pierwszej książki Inne rozkosze był Ryszard Krynicki. – To była bardzo wczesna książka i ja byłem oneśmielony i zawstydzony: wielki poeta zajmuje się rzeczą początkującego prozaika. Podporządkowałem się jego sugestiom. Pamiętam, że użyłem słowa „jebać”. A że używam wulgaryzmów tylko w życiu – w literaturze ich unikam – zacząłem się zastanawiać, czy by tego słowa jakoś nie zastąpić. Na przykład „poznawać” w sensie biblijnym. Dzwonię do Krynickiego i mówię „Ryszardzie, może by wykluczyć słowo „jebać”, a on mi na to: „Wiesz, Jurku, to było jedyne słowo, przy którym się zawałem”.

Młodzi poeci

Najtrudniej pracuje się redaktorom z młodymi poetami, którzy każdą proponowaną poprawkę traktują jak zamach na wolność sztuki. A redaktora jak wysłannika piekiel, który dopuszcza się świętokradztwa, wtykając brudne paluchy w tekst, który z pewnością pochodzi od Boga. Trudno im zrozumieć, że można za zimno kalkulować, układać wiersz jak kostkę Rubika, przenosić fragmenty z jednego wiersza do innego, jakby się układało puzzle.

Granica autorstwa

– Relacja między autorem a redaktorem jest taka jak między lekarzem a pacjentem. Redaktor zna słabe punkty autora i tekstu, ale obowiązują go tajemnica lekarska – mówi Wojciech Bonowicz,

Co się stało z mitologią słowiańską? (2)

Literatura słowianoznawcza

Można powiedzieć, że jakieś przekleństwo ciąży nad mitologią słowiańską. Zorianowi Dołędze Chodakowskiemu zostało dane spełnienie wymarzonego projektu, o którym napisał w roku 1818: *Traktat obszerny mitologii słowiańskiej obejmujący nasze rymotwórstwo i nada jemu właściwość, której dotąd nie mieliśmy* (w: *O Słowiańszczyźnie przed chrześcijaństwem i inne pisma*). Chciał w ten sposób stworzyć intrygę dla rodzimej poezji, w której przeważała dotychczas mitologia klasyczna. Inny przykład niepowodzenia to pisana w latach 1847-1848 obszerna rozprawa Bronisława Trentowskiego – *Wiara słowiańska lub etyka piastująca wszechświat*. Książka ona opublikowana – i to w streszczeniu – dopiero w roku 1998. Trentowski wiele zawdzięczał zarysowi mitologii słowiańskiej w drugim tomie *Historii narodu polskiego* Stanisława Naruszewicza, ale korzystał też z niedostępnych już źródeł oraz z przekazów ludowych. Jak dowodzi wydawca, Tadeusz Linkner, nie drukowane dzieło Trentowskiego, ale również pisane na jego podstawie hasła do *Słownika etymologicznego języka polskiego* zostały splagiatowane przez Joachima A. Gajdę (*Słowiańscy bogowie*, 1865), wskutek czego niektóre informacje i interpretacje Trentowskiego znalazły się w powszechnym obiegu. Gdyby Trentowski udało się wydać swoje słowiańskie... – byłoby to w literaturze słowianoznawczej naszego romantyzmu pierwsze znaczące kompendium o przedchrześcijańskiej religii; byłaby to praca porównywalna do wcześniejszej mitologicznej książki Ignaza Johanna Zauscha *Die Wissenschaft des slawischen Mythus* (1842), porównywalna tym bardziej, że bliska Hanuschowi myślą i sposobem powstania, ale bogatsza od jego dzieła w historiozoficzny wygłos „zapomnianego”. Ale – przez zbieg przypadków losowych czy przez dziejowe fatum – przedsięwzięcie nie powiodło się.

„Złe ochrzczeni”

Z okazji premiery filmu Marka Kottańskiego *Wszyscy jesteśmy Chrystusami* znakomity aktor Marek Kondrat udzielił kilku ważnych wywiadów. W każdym z nich właściwie zastanawiał się nad tym samym: nad „kodem genetycznym” Polaka, warunkującym z jednej strony poczucie wyższości (Mamy fiola na własnym punkcie), z drugiej zaś – bolesne przeżycie niższości wobec „wymarzonego Zachodu”. Powód? Jedną z nich, ostrożnie postawioną, bardzo mnie przekonuje: *Polska jest późnym tworem na Starym Kontynencie. Dziesiąty wiek to późno, zważywszy, że nie ma żadnych odnośników do przeszłości.*

Otóż są rozmaite odnośniki do przeszłości przed X wiekiem. Może, postępując za niektórymi romantykami, należało by przypuścić, że wiele plemion słowiańskich zostało drogą podboju „złe ochrzczone” i oderwanych siłą od swej dawnej kultury. W tym trzeba szukać ważnych przyczyn jakiegoś pęknięcia, jakiegoś poniżenia, jakiejś ułomności odczuwanej przez wieki.

Gwałt na Połabszczyźnie

Szczególnie dramatyczne są dzieje chrztu Słowian połabskich. Ich chrystianizator, Bruno z Querfurtu, określał dwuetapowy mechanizm nawracania zwrotem: *compelle intrare*, co znaczyło – zmusić do dobrowolnego przyjęcia nowej wiary. Jak objaśnia Henryk Lowmiański, mowa tutaj o akcie prawnym dobrowolnego postanowienia słowiańskiego organizmu o przyjęciu chrześcijaństwa. Polemizując z nu wiecowego o przyjęciu chrześcijaństwa. Polemizując z niemieckim badaczem polityki misyjnej wśród Słowian, uwydatniającym zasadę dobrowolnego postanowienia, Lowmiański pisze: *Jednakowoż takie postawienie kwestii dla stosunków wieku X-XI w przeważającej części Połabii opiera się jedynie na domysłach, gdyż dobrze znane są tylko fak-*

ty podboju. Starano się narzucić przekonanie o wyższości chrześcijaństwa i szerzono atmosferę pogardy dla pogaństwa. Pośpiech i powierzchowność katechizacji ujawniały się w tym, że interesowano się bardziej oczyszczeniem miejsca z plugastw bałwochwalstwa, zniszczeniem świątyń i bóstw niż nauczaniem wiary.

Upadek Arkony – „Troj Pólnocy” był ostatnim akrodem w dziejach niepodległej Połabszczyzny, atakowanej przez Sasów i Duńczyków. *Wiele napisano o budowie przez chrześcijaństwo nowego porządku. Warto jednak też spojrzeć na chrzest ludów barbarzyńskich jako na akt burzenia. W dodatku – pisze Karol Modzelewski w *Barbarzyńskiej Europie* – misjonarze żądali, aby destrukcja świątyń i figur poprzedziła zbiorowy chrzest i aby dzieło zniszczenia dokonane zostało publicznie, w sposób szokujący, na oczach zebranego tłumu wyznawców. Autor *Barbarzyńskiej Europy* cytuje świadectwa chrześcijańskich kronikarzy, mówiących o tym, jakim przerażeniem i zgrozą wobec pogwałcenia *sacrum* reagowali poganie na objawy znieważania i hańbienia ich prastarych kultów. W zajętej przez Duńczyków Arkonie tłum wyznawców patrzył, jak uzbrowieni najeźdźcy gwałcą kolejne kręgi tabu: jak rozbierają ogrodzenie wokół świątyni i zdzierają zasłony skrywające posąg, jak nakazują pachołkom podciąć nogi świętej figury, jak zakładają bogu powrót na szyję i wloką do obozowiska zwycięzców, aby go tam kuchenni posługacze porąbali na opał. Modzelewski wspomina też o tym, że zgromadzeni poganie na widok włóconego kołmi i bitego bóstwa nieraz plakali i rozpaczali nad krzywdą swego boga. Pogłos tej pogańskiej rozpaczki szedł przez wieki i – jako trauma historyczna – nie mógł przeminąć bez śladu w kulturze ludów słowiańskich. (cdn.)*

MARIA JANION

(Fragment eseju *Sami sobie obcy*, opublikowanego w zbiorze *Niesamowita Słowiańszczyzna*, 2007.)

Telewizja

WTOREK 30 PAŹDZIERNIKA

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Moda na sukces (s.) 9.25 Smocze opowieści (s.) 9.55 Domowe przedszkole - W świecie lalek 10.25 Eerie Indiana, czyli Dziwne Miasteczko (s.) 10.55 Moliki książkowe, czyli co czytać dziecku 11.05 Zwierzowiec - Zanim weźmiesz gady i plazy 11.25 Zdrowo z Jedynką 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes (mag.) 12.20 Tak jak w Unii 12.40 Plebania (s.) 13.05 Klan (s.) 13.35 Jaka to melodia? (teleturniej) 14.00 Średniowieczna Europa - Rycerze i turnieje 14.30 Teatr licytuje mity - Dialog Wrocław 2007 15.00 Wiadomości 15.10 Szczęśliwa karta (s.) 16.05 Moda na sukces (s.) 17.00 Teleexpress 17.20 Celownik 17.30 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? 18.30 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.00 Mistrzostwa Świata - Rajd Zjednoczonych Emiratów Arabskich 20.05 Pogoda 20.20 Czarny piątek (film USA) 21.55 Misja specjalna (mag.) 22.25 Ekonomiczny kalejdoskop Jedynki 23.00 W kryjówce milczenia (film USA) 0.35 Teleexpress nocą 0.50 Errata do biografii - Wojciech Albiński 1.45 Był taki dzień 30 października.

TVP 2

6.10 Statek miłości (s.) 7.20 Luter a współczesność 7.55 Przygody Goździka Ogrodnika (s.) 8.10 M jak miłość (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 11.00 Lokatorzy (s.) 11.30 Dr Quinn (s.) 12.20 Koło fortuny 12.50 Jedwabny Szlak z lotu ptaka 13.55 Podróż z żartem - Kraje, których nie ma 14.55 Rezerwat namiętności (s.) 15.55 M jak miłość (s.) 16.50 Dwie strony medalu (s.) 17.20 Co ludzie powiedzą? (s.) 18.00 Program lokalny 18.30 Panorama 19.00 Koło fortuny 19.30 Olimpijczycy 2008 20.00 M jak miłość (s.) 21.00 Magazyn Ekspresu Reporterów 21.30 Panorama 21.50 Pogoda 21.55 Sport-telegram 22.00 Wieczór filmowy „Kocham kino” - wstęp 22.10 Basen (film br.-fr.) 23.55 43. Studencki Festiwal Piosenki - koncert laureatów 0.40 Gwiazdor Aleksander Wolszczan 1.30 Wielcy odkrywcy - Benedykt Polak.

TV KATOWICE

6.00 Serwis info 7.45 Aktualności flesz, pogoda 7.50 Gramy dla was 8.00 Serwis info 8.45 Schlesien Journal 9.30 Serwis info 10.10 Gość

BASEN

kryminał, 105 min, Wielka Brytania/Francja 2003
TVP 2, wtorek 30. 10., godz. 22.10
Reżyseria: François Ozon
Występują: Charlotte Rampling, Ludvine Sagnier i inni.

Autorka poczytnych kryminałów przeżywa kryzys twórczy. Kobieta otrzymuje propozycję spędzenia wakacji w domu swojego wydawcy w Prowansji. W ciepłym klimacie Sarah szybko dochodzi do siebie i przystępuje do pisania książki. Wkrótce w domu pojawia się nieoczekiwany gość - dorastająca córka Johna. Spontaniczna i hałaśliwa Julie, irytująca spokojną z natury Angelkę nieobliczalnością, z czasem staje się dla pisarki fascynującym obiektem obserwacji. Jednak pisarska passa znów zostanie przerwana...

poranka 10.30 Serwis info 11.03 Biznes - otwarcie dnia 11.30 Serwis info 12.07 Komentarz kraj 12.30 Serwis info 13.07 Komentarz świat 13.30 Serwis info 14.08 Komentarz kraj 14.30 Serwis info 15.10 Raport z Polski 15.30 Serwis info 16.13 Rozmowa dnia 16.30 Serwis info 16.45 Aktualności 16.48 Pogoda 16.50 Relacje 17.00 Punkt widzenia 17.15 Plus minus 17.30 Serwis info 18.00 Aktualności 18.24 Magazyn meteo 18.30 Aktualności sportowe 18.45 Trójka tam była 19.00 Zaolzie 19.20 Bliżej natury 19.50 TV Katowice zaprasza 20.01 Minęła 20-ta 20.30 Serwis info 20.38 Minęła 20-ta 21.05 Telekurier bliżej ciebie 21.30 Serwis info 21.45 Aktualności sportowe, Aktualności 22.15 Ekonomia i rynek - Magazyn TVP Info i Rzeczpospolitej 22.30 Serwis info 23.03 Sportowy wieczór 23.30 Serwis info 0.03 Druga śmierć (dok.) 0.56 Minęła 20-ta 1.40 Serwis info.

POLSAT

6.30 Sekret Laury (s.) 7.45 Grasz, czy nie grasz 8.40 Graczykowie - Buła i spółka (s.) 9.10 Nowe przygody Tequili i Bonettiego (s.) 10.10 13. posterunek (s.) 10.40 Miodowe lata (s.) 11.35 Samo życie (s.) 12.05 Pensjonat pod Różą (s.) 13.00 Jesteś moim życiem (s.) 13.55 Pierwsza miłość (s.) 14.40 Świat według Bundych (s.) 15.10 Benny Hill (s.) 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.35 13. posterunek (s.) 17.10 Miodowe lata (s.) 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo życie (s.) 20.00 CSI. Kryminalne zagadki Miami (s.) 21.00 Twarda sztuka (film USA) 21.55 Studio Lotto (w przerwie filmu) 22.50 Chirurgi (s.) 23.50 Nasze dzieci 0.50 Dziewczyny w bikini 1.50 Nocne randki.

TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Zaczarowane przedszkole 9.05 Teleranek 9.15 Klocki 9.30 Telewizyjna szkoła 9.40 Geografia świata 10.00 Wiadomości 10.05 Hrabiny (s.) 11.00 Talk show Jana Krausa 11.45 Uwięzieni za żelazną kurtyną 12.00 Wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.25 Ćwiczmy z TVC 13.35 Chłopaki w akcji (mag. kul.) 14.00 Moda - Ekstrawagancja - Maniera (mag.) 14.25 13 komnata Idy Kalarowej 15.00 Wiadomości 15.05 Everwood (s.) 15.45 Po czesku 16.00 Zaczarowane przedszkole 16.30 Nauka jest zabawna 16.55 Program dyskusyjny 17.15 AZ-kwiz (teleturniej) 17.40 Czarne owce 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości regionalne 18.15 Dom - to sztuka (poradnik) 18.40 Żywe serce Europy 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport 20.00 Ostatnie dni wulkanu Krakatoa (dok.) 21.00 Wszystko party (talk show) 21.50 Historie sław - Zapomniana gwiazda 22.45 Piękne miasta 23.10 Wiadomości, prognoza pogody, sport 23.20 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.25 W biegu (pr. muz.) 0.05 Pojedynek przywódców 0.55 Mieszkać - to sztuka 1.15 Simpsonowie.

TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości regionalne 7.50 Panorama 8.30 Reporterzy TVC 9.00 Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 AZ-kwiz 11.45 Żywe serce Europy 11.50 Auto Moto Revue (mag.) 12.15 GEO: Farma motyli 12.45 Tak, panie ministrze (s.) 13.15 Game Page (mag.) 13.35 Boisko 7 15.45 Świat książek 16.00 Planeta Nauki 16.20 Lapidarium 16.35 Dołącz do nas (pr. publ.) 16.50 Nie poddawaj się (pr. ekol.) 17.10 Sedno 17.15 Rodzina, szkoła i ja (mag.) 17.30 Poradnik zdrowotny 17.40 Diagnoza 18.00 Klucz (mag.) 18.30 Wieczorne safari 19.00 Wia-

domości w języku migowym 19.05 Angielski - ekstra 19.30 Ćwiczmy z TVC 19.35 Simpsonowie (s. anim.) 20.00 Piękne zguby (talk show) 20.25 Sprawa dla ombudsmana 20.45 Jak się żyje... (cykl dok.) 21.00 Wydarzenia, komentarze 21.30 Pomniki staro-nowa twarz Europy 22.00 Huff (s.) 22.50 Klub dokumentalny 23.50 Pomniki przemian 0.50 Historia osieroconego reformatora 1.05 O J.V. Myslbekovi.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Sprawy ojca Dowlinga (s.) 9.30 Powrót tajemniczego blondyna (film fr.) 11.10 Ulica (s.) 11.55 Zawodowcy (s.) 12.55 Lenssen i spółka (s.) 13.45 Sprawy Da Vinci (s.) 14.40 Czarodziejki (s.) 15.35 Bez śladu (s.) 16.30 Świat według Bundych (s.) 17.00 Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda 17.35 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) 21.25 Kryminalne zagadki Miami (s.) 22.20 112 (mag.) 23.05 Randka z mordercą (film USA) 0.45 Ostatni świadek (s.).

PRIMA

6.30 Tabaluga (s. anim.) 7.05 Krok za krokiem (s.) 8.00 Szansa bez granic (pr. roz.) 8.30 Szpital Dobrej Nadziei (s.) 9.25 Jesteś moim życiem (s.) 10.25 Diagnoza morderstwa (s.) 11.30 Policja kryminalna Kolonia (s.) 12.30 Lekarz z gór (s.) 13.30 Inspektor Balko 14.30 Renegat (s.) 15.30 Elisa z Rivombrosy (s.) 17.40 Wiadomości regionalne 17.45 Minuty regionu 18.00 Wiadomości, prognoza pogody 18.05 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.55 Wiadomości, sport 19.25 M.A.S.H. (s.) 20.00 Bardzo delikatne związki (s.) 21.15 VyVoleni - nowi bohaterowie 22.55 Nowojorscy gliniarze (s.) 23.55 VyVoleni - nowi bohaterowie 0.20 Bliisko domu (s.) 1.15 Zapytaj o przyszłość.

ŚRODA 31 PAŹDZIERNIKA

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Moda na sukces (s.) 9.25 Lataek (s.) 9.55 Domisie - Nie ubiór zdobi Domisia 10.25 Snobs (s.) 10.55 Wesola lekcja - Historia 11.00 Kocham muzykę 11.10 Żywioly 11.25 Szansa na życie - Międzypokoleniowa Gdynia 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes (mag.) 12.20 Siła z natury 12.40 Plebania (s.) 13.05 Klan (s.) 13.35 Jaka to melodia? 14.00 Errata do biografii - Andrzej Szczypiorski 14.30 Raj 15.00 Wiadomości 15.10 Monarch Cove 16.05 Moda na sukces (s.) 17.00 Teleexpress 17.20 Celownik 17.30 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? 18.30 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.00 Mistrzostwa Świata - Rajd Zjednoczonych Emiratów Arabskich 20.05 Pogoda 20.15 Słowo prymasa Polski na dzień Wszystkich Świętych 20.25 Gra w urojenia (film kan.) 22.10 Autografy 23.05 Siódme piętro (film austral.) 0.55 Teleexpress nocą 1.15 Watykan 1.25 Był taki dzień 31 października.

TVP 2

6.05 Statek miłości (s.) 6.55 Nabożeństwo - Święto Reformacji 7.50 Przygody Goździka Ogrodnika (s.) 8.10 M jak miłość (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 10.55 Bezpieczne drogi 11.05 Lokatorzy (s.) 11.35 Dr Quinn (s.) 12.25 Koło fortuny 12.50 Bezpieczne drogi 13.00 Starożytni Egipcjanie - Morderstwo w świątyni 13.55 Europa da się lubić - Europa kobiet 14.45 Bezpieczne drogi 14.50 Rezerwat namiętności (s.) 15.50 M jak miłość (s.) 16.45 Dwie strony medalu (s.) 17.20 Co ludzie powiedzą? (s.) 17.50 Bezpieczne drogi 18.00 Program lokalny 18.30 Panorama 19.00 Złote Kaczki ma-

RED ROCK WEST

Thriller, 105 min USA 1992

TVP 2, środa 31. 10., godz. 22.00

Reżyseria: John Dahl

Występują: Nicolas Cage, Dennis Hopper i inni.

Bezrobotny Michael Williams przyjeżdża do niewielkiego miasta Red Rock. W barze barman Wayne Brown bierze go za oczekiwanego płatnego mordercę, Lyle'a. Zabójca ma za 5 tysięcy dolarów zlikwidować jego żonę. Zaskoczony Michael przyjmuje gotówkę, nie prostując pomyłki. Powiadamia o wszystkim niedoszłą ofiarę...

gazynu „Film” - Gala 50-lecia 20.00 Barwy szczęścia (s.) 21.00 Kore-spondent 21.30 Panorama 21.55 Sport-telegram 22.00 Red Rock West (film USA) 23.45 Złote Kaczki magazynu „Film” - Gala 50-lecia 0.25 Nauka jazdy po afgańsku 1.35 Wideoteka dorosłego człowieka - Izabella Dziewiątkowska.

TV KATOWICE

6.00 Serwis info 7.45 Aktualności flesz, pogoda 7.50 Gramy dla was 8.02 Gość poranka 8.15 Serwis info 8.35 Korespondent TVP o poranku 8.45 Raport z akcji - Magazyn o tematyce policyjnej i strażackiej 9.00 Serwis info 10.10 Gość poranka 10.30 Serwis info 11.03 Biznes - otwarcie dnia 11.30 Serwis info 12.07 Komentarz kraj 12.30 Serwis info 13.07 Komentarz świat 13.30 Serwis info 14.08 Komentarz kraj 14.30 Serwis info 15.10 Raport z Polski 15.30 Serwis info 16.13 Rozmowa dnia 16.30 Serwis info 16.45 Aktualności 16.50 Poza rządem 17.00 Raport z akcji 17.15 Plus minus 17.30 Serwis info 18.00 Aktualności 18.24 Magazyn meteo 18.30 Aktualności sportowe 18.45 Nasz raport 19.00 Międzynarodowe Wybory Miss Śląska i Moraw 19.15 Trójka tam była 19.35 Motokibic.tv 19.50 TV Katowice zaprasza 20.01 Minęła 20-ta 20.30 Serwis info 20.38 Minęła 20-ta 21.05 Telekurier bliżej ciebie 21.30 Serwis info 21.45 Aktualności sportowe, Aktualności 22.15 Ekonomia i rynek - Magazyn TVP Info i Rzeczpospolitej 22.30 Serwis info 23.03 Sportowy wieczór 23.30 Serwis info 0.03 Ekscentrycy (s. dok.).

POLSAT

6.30 Sekret Laury (s.) 7.45 Wielka wygrana 8.40 Graczykowie - Buła i spółka (s.) 9.15 Nowe przygody Tequili i Bonettiego (s.) 10.20 13. posterunek (s.) 10.50 Miodowe lata (s.) 11.35 Samo życie (s.) 12.05 Pensjonat pod Różą (s.) 13.00 Jesteś moim życiem (s.) 13.55 Pierwsza miłość (s.) 14.40 Świat według Bundych (s.) 15.10 Benny Hill (s.) 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.35 13. posterunek (s.) 17.10 Miodowe lata (s.) 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo życie (s.) 20.00 I kto tu rządzi (s.) 20.30 Świat według Kiepskich (s.) 21.00 Wieczny student (film USA-niem.) 21.55 Studio Lotto (w przerwie filmu) 22.50 Ed Wood (film USA) 1.30 Dziewczyny w bikini.

TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Zaczarowane przedszkole 9.00 Klucz 9.30 Podróż po... 10.00 Wiadomo-

ści 10.05 Kręte schody (film USA) 11.25 Angielka (film TV) 11.50 Re-mości 12.30 Sama w domu 13.25 Ćwiczmy z TVC 13.35 Dom - to sztuka 14.00 Wędrująca kamera (s. dok.) 14.30 Sabotaż (mag.) 15.00 Wiadomości 15.05 Bananowe rybki (talk show) 15.35 Hobby magazyn J. Bohdalowej 16.00 Zaczarowane przedszkole 16.30 Obserwacja (film) 16.45 Futuroskop 17.15 AZ-kwiz (teleturniej) 17.40 Testy, porady, reportaże 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości regionalne 18.15 Pokrywką (mag.) 18.40 Żywe serce Europy 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport 19.55 Losowanie Sportki i Szansy 20.00 Bolkoviny (pr. roz.) 21.00 List do Ciebie 21.55 Na tropie (mag. krym.) 22.20 Poker 22.50 Wiadomości, prognoza pogody, sport 23.00 Losowanie Sportki i Szansy 23.05 Musicblok 23.35 Losowanie Szczęśliwej 10 23.40 Chłopaki w akcji 0.05 Moda - Ekstrawagancja - Maniera 0.25 Kinobox 0.55 Simpsonowie 1.15 AZ-kwiz.

TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości regionalne 7.50 Panorama 8.30 Piękne zguby 9.00 Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 AZ-kwiz 11.45 Żywe serce Europy 12.00 W kondycji (mag.) 12.20 Brońmy się 12.35 Obiektyw (mag.) 13.00 Ducha-wa kuchnia 13.35 Po powierzeniu 13.55 Niesamowity świat rekordów i ciekawostek (mag.) 14.25 Fokus TVC24 14.50 Kwiz dla dzieci 15.20 Tajemnice Toma Wizarda 13.35 Kwartet 16.00 13 dni z życia Pizasa (s. dok.) 16.50 Piękno japońskiej przyrody (s. dok.) 17.05 Pryzmat 17.30 Port (mag.) 18.00 Kosmopolis 18.30 City Folk 2007 - Stambuł 19.00 Wiadomości w języku migowym 19.05 Angielski dla najmłodszych 19.15 Język hiszpański 19.30 Ćwiczmy z TVC 19.35 Simpsonowie (s. anim.) 20.00 Ten nasz czeski charakter 20.30 Schechłowicz (dok.) 21.00 Wydarzenia, komentarze 21.30 Klub filmowy: Biesy (film pol.-fr.) 23.20 Terra musica (mag. muz.) 0.05 Nocny klub filmowy 2046 (film hongkoń.) 2.10 Babel.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Sprawy ojca Dowlinga (s.) 9.30 Sandra, księżniczka buntownik (s.) 11.20 Ulica (s.) 12.00 Zawodowcy (s.) 13.00 Lenssen i spółka (s.) 13.50 North Shore (s.) 14.45 Czarodziejki (s.) 15.35 Bez śladu (s.) 17.00 Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda 17.35 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Ubezpieczalnia Szczęście (s.) 21.25 Skazany na śmierć (s.) 22.15 Na własne oczy 23.05 Agenci NCIS (s.) 0.00 Prawo bezprawie (s.) 0.45 Alias (s.).

PRIMA

6.30 Tabaluga (s. anim.) 7.05 Krok za krokiem (s.) 8.00 Szansa bez granic (pr. roz.) 8.40 Jesteś moim życiem (s.) 10.35 Diagnoza morderstwa (s.) 11.35 Policja kryminalna Kolonia (s.) 12.35 Lekarz z gór (s.) 13.40 Inspektor Balko 14.40 Renegat (s.) 15.35 Elisa z Rivombrosy (s.) 17.40 Wiadomości regionalne 17.45 Minuty regionu 18.00 Wiadomości, prognoza pogody 18.05 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.55 Wiadomości, sport (pr. roz.) 18.55 M.A.S.H. (s.) 20.00 Lotnisko (s.) 21.15 VyVoleni - nowi bohaterowie 22.45 Instykt zabójcy (s.) 23.40 Zwierzak (film USA) 1.35 Zapytaj o przyszłość.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie

Spomnienia

Dzisiaj obchodzi piękny jubileusz

pani ELŻBIETA HERMANOWA

z Karwiny Nowego Miasta. Wszystkiego najlepszego do dalszych lat życzą synowie z rodzinami, wnuki oraz prawnuki Natalka, Danek, Henuś, Wendulka, Dorotka i Samuelek. RK-195

Dnia 31. 10. obchodzi swój zany jubileusz 80. urodzin

pani MARIA NYTROWA

Z tej okazji zdrowia, błogosławieństwa Bożego do dalszych lat życzą mąż, córka i synowie z rodzinami. GL-641

Ona nam pierwsza pokazała księżyc, pierwszy śnieg na świerkach, pierwszy deszcz...

Miło nam powiadomić wszystkich, że w dniu dzisiejszym w dobrym zdrowiu i kondycji obchodzi swoje 90. urodziny nasza Najdroższa Mamusia, Babcia i Teściowa

Pani EMILIA FIERLOWA

Z Łazów, wdowa po śp. Eugeniuszu Fierli. Sto lat życzyć, to za mało - chwiescie, śpiewać by się chciało! Z szacunkiem i wdzięcznością córki Danuta i Krystyna z rodzinami. GL-643

Nekrologi

Składamy tą drogą serdeczne podziękowanie MUDr. J. Ślądki z Polikliniki w Jabłonkowie za bezinteresowną i fachową opiekę lekarską w czasie długiej choroby naszego Drogiego Męża i Ojca. Wdzięczna rodzina Bocków z Piosku. GL-646

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych i znajomych, że dnia 26. 10. 2007 zmarł nagle w wieku 71 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Teść, Dziadek, Brat, Szwagier i Wujek

śp. JIŘÍ KAIZAR

zamieszkały w Karwinie Nowym Mieście. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w środę dnia 31 października 2007 o godz. 11.00 z kościoła katolickiego Św. Marka w Karwinie Frysztaście. W smutku pogrążona rodzina. RK-209

Teatr

TRZYNIEC - SCENA CZESKA: *Wizarda* dla dwu (31, godz. 17.45).

Kin

KARWINA - Centrum: „Gympl” (31, godz. 17.45, 20.00); *Reflex* (30, 31, godz. 17.00, 20.00); *WIERZÓW* - Centrum: *Eragon* (30, 31, godz. 15.30), „Gympl” (30, 31, godz. 17.45, 20.00); *TRZYNIEC* - Kosmos: *Interview* (30, godz. 20.00); *Zabawy z bronią* (31, godz. 20.00); *CIESZYN* - Piast: *Ratuj* (30, 31, godz. 14.30, 16.30, 18.30); *Wizarda* punkt (30, 31, godz. 20.30).

Antena

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Teren

RODZINA KATYŃSKA - zaprasza na spotkanie przy pomniku w Karwinie Koneszynie. CZ. CIESZYN - Ośrodek Dokumentacji KP oraz Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej zapraszają serdecznie na uroczyste otwarcie wystawy z okazji 60. rocznicy założenia SMP o godz. 15.30 w siedzibie Centrum Polaków. Uwaga członkowie PZKO w Karwinie! MK PZKO Centrum Karwina zaprasza na spotkanie z obecnymi i byłymi mieszkańcami Cz. Cieszyna o wypożyczenie fotografii ślubnych (starych i nowych) w związku z wystawą „Ach, to był za ślub”. Zdjęcia prosimy przynieść rejonowym lub w bibliotece miejskiej przy ul. Havlička pa-

wystawa czynna w godz. 9-18. Dla zwiedzających przygotowano smaczny bufet.

BŁĘDOWICE - MK PZKO zaprasza 3. 11. o godz. 16.00 do Sali ZUŠ L. Janáčka na akademię z okazji 60-lecia Koła pt. „Sznujemy wspomnienia”. W programie: „Błędowanie”, „Mali Błędowanie”, kapela „Kamraci”, państwo D. i E. Bilanowie. Po akademii spotkanie w Domu PZKO.

LUTYNIA DOLNA - MK PZKO serdecznie zaprasza na akademię jubileuszową 3. 11. o godz. 16 do Domu Kultury w Lutyni Dolnej.

Oferty

TAXI Trzyniec tel. 800 224 225. GL-642

o za Olzą

MUZEM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, Galeria Wystaw Czasowych, Cieszyn, ul. T. Regeera 6: do 30. 11. wystawa „Kobieta w śląskiej sztuce intuicyjnej” - wystawa z kolekcji Stanisława Gerarda Trefonia. KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA, Cieszyn, ul. Mennicza 46: do 11. 1. wystawa „Źródła do dziejów Cieszyna”.

Poezja w »Jazz Clubie«

CZ. CIESZYN (kor) - Do odnowionego niedawno „Jazz Clubu”, mieszczącego się w suterrenach ośrodka kultury „Strzelnica”, można wpaść nie tylko na koncerty jazzowe. Np. w najbliższy piątek - 2 listopada o godz. 17.30 - odbędzie się tam wieczór poetycki, w którym swoje wiersze będą czytać polscy i cze-

ni Ewie Sikorze do 5. 11. JABŁONKÓW - Klub Kobiet MK PZKO zaprasza na wystawę pt. „Złota jesień” od 31. 10. do 4. 11. w Domu PZKO. Wernisaż 31. 10. o godz. 15.00; od 1. 11. do 4. 11. wystawa czynna w godz. 9-18.

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: czynna codziennie 9-16.

Wystawy

GALERIA TRISIA, Trzyniec, rynek Wolności 526: do 20. 11. wystawa Bronisława Liberdy „Obrazy i grafika”. Wystawa otwarta w pon, wt, czw: 9-12, 13-17; w śr: 13-17.

GALERA KROPKA, Cz. Cieszyn, Jablunkovská 853: do 5. 11. wystawa prac dzieci „Kolorowy świat”. Czynna po-czt.: 10.30-17.00.

GALERIA ZAMKOWA CHAGALL, Karwina, rynek Masaryka 1: do 4. 11. wystawa „Graficzne Dotknięcia Wyszehradzkiej Czwórki”. Dzieła sztuki graficznej wystawiają artyści plastycy z Polski, Węgier, Słowacji i Republiki Czeskiej.

MUZEM TECHNIKI w Piętaldzie: stałe ekspozycje „Tradycje górnictwa w Cieszyńskim” oraz „Czarodziejski świat tramwajów”; do 31. 12. wystawa „Drewniane kościoły w Cieszyńskim”. Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

SALA WYSTAW w Jabłonkowie, rynek Mariański 14: wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy”; do 31. 10. wystawa „Niedźwiedzie”. Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

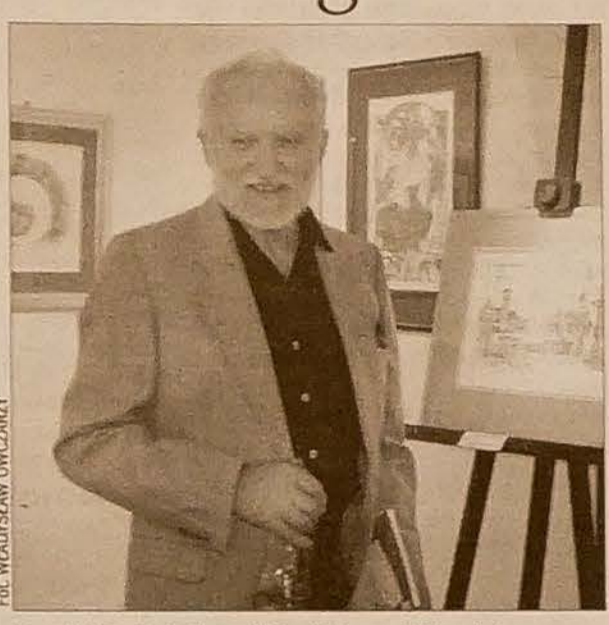
SALA WYSTAW w Orłowej, Dom Dzieci i Młodzieży, Masarykova třída 958: do 28. 2. wystawa historyczna „Zabawki naszej Kaśki”. Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

ARCHEOPARK w Kocobędzu: czynny wt-nie: 9-16.

ogłoszenia do „Głosu Ludu” przyjmowane są w dni powszednie: w godz. 8.30-15.30 w redakcji „Głosu Ludu” przy ul. Korneńskiego 4, Czeski Cieszyn; w godz. 8.00-16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Stelcznicza 18, Czeski Cieszyn; w godz. otwarcia w Odd. Literatury Pol. Biblioteki w Karwinie Frysztaście (przy rynku); e-mail: ogloszenia@glosludu.cz

Grafika warsztatowa Pavla Hlavatego

KARWINA (o) - Pavel Hlavatý, pochodzący z Hawierzowa artysta i popularyzator czeskiej sztuki od dawna zajmuje się grafiką, w tym również ekslibrisem oraz projektowaniem plakatów. Na wystawie, którą otwarto niedawno w „Galerii pod Wieżą” na frysztaście rynku Masaryka, autor przedstawia przede wszystkim grafikę warsztatową. Składają się na nią cykle poświęcone m.in. utworom Szekspira, miastom, w tym wielu polskim (np. Bytom, Wrocław, Paczków), drodze krzyżowej, bajkom czy przypowieściom. Specjalnie na wystawę przygotował grafikę dedykowaną Karwinie, na której znalazły się najważniejsze i najciekawsze obiekty miasta. W jego pracach zauważyć można delikatną inspirację sztuką secesji.

Pavel Hlavatý obok grafiki poświęconej Karwinie.

Po powrocie z więzienia w 1972 r., gdzie zamknięto go po opublikowaniu rysunków „Protest 68” i obłożeniu zakazem wykładania, publikowania i wystawiania, poświęcił się przede wszystkim grafice. Za swoją twórczość uzyskał wiele nagród, głównie zagranicznych. Ostatnio we Włoszech zdobył nagrodę główną w konkursie małych form graficznych i ekslibrisu za prace dla

jednego z największych kolekcjonerów ekslibrisu Mario de Filippisa i Maxa Chassainga. Swoje grafiki poświęcone muzyce prezentował ostatnio w Antoninie koło Ostrowa Wielkopolskiego z okazji XXVI Międzynarodowego Festiwalu „Chopin w barwach jesieni” wraz z naszym Zbigniewem Kubeczką i sanockim artystą Zbigniewem Osenkowskim. Właśnie w Polsce prace Pavla Hlavatego znalazły pozytywny odzew i gościnne przyjęcie, nawet w okresie banicji, na co składa się ponad 30 wystaw, które tam przygotował.

Na karwińską wystawę składa się ponad 70 prac, a zwiedzać ją można do 28 listopada br. w godzinach otwarcia Miejskiego Centrum Informacji.

Gry z obrazem

CIESZYN (ep) - W cieszyńskiej galerii „Szara” otwarto wystawę fotograficzną będącą kolejną prezentacją w ramach Projektu Otwartego, którego założeniem jest konfrontowanie aktualnych tendencji w sztuce Czech i Polski. Do wystawy zaproszeni zostali artyści młodego pokolenia, wykrzystujący w swoich projektach medium fotografii. Idea wystawy oparta jest na oszustwie dokonywanym na powierzchni obrazu fotograficznego.

Fot. ELŻBIETA PRZYCZKO

Na wystawie, zatytułowanej „Gry wizualne” swoje gry z obrazem prezentują: Dita Pepe, Aneta Grzeszykowska & Jan Smaga, Kateřina Držková, Maciej Osika, Tereza Severová oraz Ewa Axelrad.

Manipulacje w obrębie obrazu fotograficznego, tak cyfrowe, jak i wykorzystujące zwykłą, „analogową” inscenizację, stylizację, poruszają się w przestrzeni pomiędzy złudzeniem a rzeczywistością - mówią kuratorzy wystawy, Łukasz Dziedzic i Joanna Rzepka.

Zdaje się, że na styku tych dwóch pojęć dzieją się najbardziej interesujące rzeczy. Istotnego znaczenia w przypadku większości prac nabiera problematyka dokumentalności, przepracowana, poddana pod wątpliwość, szczególnie w pracach Teresy Severovej, „Overflow area” przedstawiających zatopione hale-baseny, iluzyjne przestrzenie budynku YMCA Anety Grzeszykowskiej i Jana Smagi, czy demaskujące cyfrowe zafałszowania rzeczywistości „Viewpoints” Kateřiny Držkovéj, ale przede wszystkim „Autoportrety z mężczyznami” Dity Pepe, które jednocześnie inicjują kolejny istotny wątek ekspozycji, czyli poszukiwanie tożsamości.

Główną ideą „Projektu Otwartego” jest współpraca polskich i czeskich artystów, kuratorów, studentów, przybliżenie obrazu sztuki współczesnej tych krajów. Inicjatywa jest częścią programu Ciesz się Cieszyńcem i współfinansowana jest z budżetu Unii Europejskiej z programu Interreg III a Cze- chy - Polska.

WTOREK 30 PAZDZIERNIKA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domisie 9.00 Moliki książkowo - czyli co czytać dziecku (mag.) 9.10 Magazyn Medyczny 9.25 Kwadrans na kawę 9.45 Mieszkać w Europie (rop.) 10.05 Maanam - "Rockandrollo" 10.40 Ranczo (s.) 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Sportowy tydzień 13.15 Warto kochać (s.) 14.00 Forum 14.45 Echo Bałtyku 15.05 Rozmowy na temat... 15.15 W jakim ja smutnym i tragicznym miejscu pracuję (rop.) 15.40 Podróżnik - Kubizmo 15.55 Zwierzowiec 16.10 Magazyn Medyczny 16.25 Kwadrans na kawę 16.45 Moliki książkowo - czyli co czytać dziecku 17.00 Teleexpress 17.15 Domisie 17.40 Opowieści wiatru i morza (mag.) 18.00 Oto jest pytanie 18.25 Polska z bocznej drogi 18.40 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania 19.15 Reksio 19.30 Wiadomości 20.10 Klan 20.35 Polska racja 21.05 Kopciuszek (s.) 21.35 Polnisch verboten (dok.) 22.05 Warto rozmawiać 23.00 Magazyn Ekspresu Reporterów 23.30 Panorama 23.55 Kwadrans na kawę 0.10 Oto jest pytanie 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania 1.15 Reksio 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Polska racja 2.55 Kopciuszek (s.) 3.20 Polnisch verboten (dok.) 3.50 Warto rozmawiać 4.40 Polska z bocznej drogi 4.50 Zaczisze gwiazd - Alicja Majewska.

ŚRODA 31 PAZDZIERNIKA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domowe przedszkole 9.00 Tajemnice lasu (rop.) 9.25 Oto jest pytanie 9.50 Szansa na Sukces - Grzegorz Turnau 10.40 Świadkowie nieznanych historii 11.10 S. O. S. Dzieciom! (dok.) 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Polska racja 13.15 Kopciuszek (s.) 13.40 Polnisch verboten (dok.) 14.10 Duże dzieci 14.55 Magazyn Ekspresu Reporterów 15.25 Zaolzie 15.45 Kuchnia z Okrasą 16.05 Laboratorium XXI wieku (mag.) 16.30 Tajemnice lasu (rop.) 17.00 Teleexpress 17.15 Domowe przedszkole 17.40 Zbliżenia 18.10 S. O. S. Dzieciom! (dok.) 18.35 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania 19.15 Paczka znad Kangurkowego Potoku 19.30 Wiadomości 20.15 Słowo Prymasa Polski na Dzień Wszystkich Świętych 20.25 Klan (s.) 20.50 Wieści Polonijne 21.20 Egzamin z życia (s.) 22.05 Lekcja muzyki (dok.) 22.40 Biznes z gwarancją (mag.) 23.00 Errata do biografii - Stanisław Cat-Mackiewicz 23.30 Panorama 23.50 Misja specjalna (mag.) 0.15 S. O. S. Dzieciom! (dok.) 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Paczka znad Kangurkowego Potoku 1.30 Wiadomości 2.00 Słowo Prymasa Polski na Dzień Wszystkich Świętych 2.10 Klan (s.) 2.35 Wieści Polonijne 3.05 Egzamin z życia (s.) 3.50 Lekcja muzyki (dok.) 4.20 Zbliżenia.

CZWARTEK 1 LISTOPADA

5.55 Chopin - Pragnienie miłości 8.00 Wiadomości 8.10 Inny Piasek (rep.) 8.40 Ziarno (mag.) 9.05 Raj (mag.) 9.35 Zbliżenia 10.00 Ostatni Taki Kresowiak (dok.) 10.50 Zachować pamięć (rep.) 11.10 Zaproszenie 11.30 Plebania (s.) 11.55 Pamiętaj o mnie 12.05 Klan (s.) 12.25 Wieści Polonijne 13.00 Wiadomości 13.15 Egzamin z życia (s.) 14.00 Errata do biografii - Stanisław Cat-Mackiewicz 14.25 Biznes z gwarancją (mag.) 14.50 Lekcja muzyki (dok.) 15.15 Olimpijczycy - Pekin 2008 15.35 Reportaż 16.00 Raj (mag.) 16.30 Inny Piasek (rep.) 17.00 Teleexpress 17.15 Ziarno (mag.) 17.40 Ostatni Taki Kresowiak (dok.) 18.35 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Kasztanki 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Z daleka, a z bliska 21.15 Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową (film pol.) 22.55 Koncert, jakiego nie będzie... 23.45 Panorama 0.10 Inny Piasek (rep.) 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Kasztanki 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.20 Z daleka, a z bliska 3.05 Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową (film pol.) 4.40 Ostatni Taki Kresowiak (dok.)

PIĄTEK 2 LISTOPADA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) 8.45 Kuchcikowo - gotowanie na ekranie 9.00 Rodzina Lesińskich (s.) 9.30 Mikołaja Iwanowa Przypadki na Wschodzie (rep.) 9.50 Studio Kultury 10.15 Szuk kulturalny (mag.) 10.45

Z daleka, a z bliska 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.30 Pamiętaj o mnie 12.45 Polska na weekend 13.10 Hity satelity 13.25 Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową (film pol.) 15.00 Sapieha, książkę buszu (dok.) 15.45 Wiejskie cementarzo (rep.) 16.10 Filmowa Encyklopedia Łodzi i okolin (rep.) 16.30 Wojciech Cejrowski bosy przez świat (rep.) 17.00 Teleexpress 17.15 Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) 17.25 Kuchcikowo - gotowanie na ekranie 17.40 Mikołaja Iwanowa Przypadki na Wschodzie (rep.) 18.00 Polska na weekend 18.30 Hity satelity 18.45 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Miś Kudłatek 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Na dobre i na złe (s.) 21.25 Porozmawiaj z Haliną 22.00 Suplement (film pol.) 23.45 Panorama 23.58 Aga Zaryan - Umiera piękno 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Miś Kudłatek 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Na dobre i na złe (s.) 3.15 Porozmawiaj z Haliną 3.45 Hity satelity 4.00 Suplement (film pol.) 5.40 Niezwykły - Lemkowski śpiewanie (rep.)

SOBOTA 3 LISTOPADA

6.00 Plebania (s.) 8.00 Dla niesłyszących - Echa Panoramy 8.35 Porozmawiaj z Haliną 9.05 Sto minut wakacji (s.) 9.30 Zwierzowiec 9.45 Wojciech Cejrowski - bosy przez świat (rep.) 10.10 Duże dzieci 11.00 Złotopolscy (s.) 11.25 Pamiętaj o mnie 11.35 Cała naprzód (mag.) 12.00 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza 12.30 Codzienna 2 m 3 (s.) 13.00 Wiadomości 13.10 Na dobre i na złe (s.) 14.00 Dziękujemy za solidarność 14.10 Ziarno Polska (dok.) 14.40 Made in Poland 15.05 Szatan z siódmej klasy (s.) 15.50 Dzień jak co dzień (rep.) 16.00 Śniadanie na podwieczorek 17.00 Teleexpress 17.15 Nie tylko o... 17.25 Pamiętaj o mnie 17.35 Misja (rep.) 18.00 Bzik kulturalny (mag.) 18.25 M jak miłość (s.) 19.15 Milusiaki 19.30 Wiadomości 20.10 Ranczo (s.) 21.05 Przebojowa noc 21.45 Zerwany (film pol.) 23.30 Dzień jak co dzień (rep.) 23.40 Duże dzieci 0.30 M jak miłość (s.) 1.15 Milusiaki 1.30 Wiadomości 2.00 Ranczo (s.) 2.50 Misja (rep.) 3.20 Codzienna 2 m 3 (s.) 3.45 Pamiętaj o mnie 3.55 Złotopolscy (s.)

NIEDZIELA 4 LISTOPADA

6.00 Klan (s.) 8.00 Śniadanie na podwieczorek 8.55 M jak miłość (s.) 9.40 Ziarno 10.05 Tajemnice Wiklinowej Zatok (s.) 10.35 Podróżnik 10.55 Złotopolscy (s.) 11.20 Pamiętaj o mnie 11.30 Zaczisze gwiazd 11.55 Między ziemią a niebem (mag.) 12.00 Aniol Pański 12.15 Między ziemią a niebem (mag.) 13.00 Transmisja Mszy Świętej 14.05 Bulionerzy (s.) 14.55 Złote Kaczki magazynu Film 15.45 Zula z Czeczenii (dok.) 16.35 Zaproszenie 17.00 Teleexpress 17.15 Rozmowy na temat... 17.25 Pamiętaj o mnie 17.35 Szansa na Sukces - Ewa Bem 18.30 M jak miłość (s.) 19.15 Noddy 19.30 Wiadomości 20.10 Tajemnica twierdzy szczyfów (s.) 21.00 Wideoteka dorosłego człowieka 21.45 Serwis TV 22.10 Złote Kaczki magazynu Film 22.40 Czas dla kibica 24.00 M jak miłość (s.) 0.45 Ziarno 1.15 Noddy 1.30 Wiadomości 2.00 Tajemnica twierdzy szczyfów (s.) 2.50 Zaproszenie 3.10 Bulionerzy (s.) 4.00 Pamiętaj o mnie 4.10 Złotopolscy (s.)

PONIEDZIAŁEK 5 LISTOPADA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Zyzgaki 9.00 Luter a współczesność (dok.) 9.30 Serwis TV 9.55 Szatan z siódmej klasy (s.) 10.40 Zula z Czeczenii (dok.) 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Misja (rep.) 13.15 M jak miłość (s.) 14.00 Nie tylko o... 14.10 Tajemnica twierdzy szczyfów (s.) 14.55 Przebojowa noc 15.30 Dni przodostanie, dni następne (rep.) 15.55 Mieszkać w Europie (rop.) 16.05 Pomorskie krajobrazy 16.25 Luter a współczesność (dok.) 17.00 Teleexpress 17.15 Zyzgaki 17.40 Ziarno (dok.) 18.10 Z archiwum IFN (mag.) 18.50 Plebania (s.) 19.15 Mały pingwin Pił-Pok 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Sportowy tydzień 21.05 Warto kochać (s.) 21.50 Dziękujemy za solidarność 22.05 Magazyn Ekspresu Reporterów 22.30 Dzień jak co dzień (rep.) 22.40 Forum 23.30 Panorama 23.52 Mikołaja Iwanowa Przypadki na Wschodzie (rep.) 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Mały pingwin Pił-Pok 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Sportowy tydzień 2.55 Warto kochać (s.) 3.40 Forum 4.25 Dzień jak co dzień (rep.) 4.35 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza.

OSTRE STRZELANIE NA BAZALACH • REMIS PIŁKARZY HAWIERZOWA

Dziesiąta porażka Trzyńca

I LIGA
● **OSTRAWA - ML. BOLESŁAW 3:3 (2:2).** Bramki: 14. i 53. Mićoła, 6. Svěrkoš - 29. Matějovský, 45. Kyseła, 80. Vaněček. Sędziował Jára. W. 6160. OSTRAWA: Vašek - Rezník, Cigánek, Bystroň, Čoupek - Rajtoral, Otepka, Marok (49. Metelka), Mićoła (69. Mišinský) - Magera, Svěrkoš (69. Zøher).

II LIGA
● **TRZYNIEC - HFK OŁOMUNIEC 0:1 (0:0).** Bramka: 90. Kropáček. Sędziował Hájek. W. 512. Trzyńczanie nie wygrzebali się z dna drugoligowej tabeli, przegrywając szósty mecz z rzędu. O wszystkim przesądziła 90. minuta i błąd w kryciu - główkujący Kropáček miał bowiem zbyt dużo wolnego miejsca w polu karnym. TRZYNIEC: Bruk - Krejčíř (79. Lisický), Pindor, Hupka, Martičik - Malif, Ďurica, Cieslar, Berger (75. Dombi), Ceplák - Rodriguez.

Lokaty: 1. Příbram 28, 2. Slovacko 27, 3. Opawa 26, 16. Trzyńciec 5 pkt.

MŚLF

● **OŁOMUNIEC B - KARWINA 1:0 (0:0).** Bramka: 63. Onofrej. W. 136. Lider tabeli zaprezentował się z kilkoma piłkarzami z pierwszoligowej kadry Sigmy, a jeden z nich - Onofrej - zapewnił Hanakom z rzutu wolnego komplet punktów. Karwiniacy nawiązali z faworytem równorzędną walkę. Dobrych sytuacji nie wykorzystali Opic, Chlebek i Miko. W bramce Sigmy równo

bronili Lovásik. KARWINA: Kučera - Reichl, Gill, Vaculín, Mašlej - Buryán - Juroszek, Chlebek, Miko, Sourada (71. Knötig) - Opic.
Lokaty: 1. Olomuniec B 30, 2. F-M 24, 3. Mutěnice 24, 8. Karwina 18 pkt.

DYWIZJA E

● **ORŁOWA - HRANICE 2:0 (0:0).** Bramki: Kopel, R. Štástka. W. 50. Dwukrotnie z opalów ratował Słavię Radek Szarowski, kluczowa postać sobotniego meczu. Gole dla gospodarzy zdobyli Novák (z podania Kopela) i Roman Štástka (z karnego za podcięcie Lukana). ORŁOWA: Szarowski - Věčerek, Štástka, Drozd, Hübner - Novák - Bajzath (46. Kadlčák), Široký, Hanusek (63. Lukán), Lička (90. Noščák) - Kopel.
● **W. LOSINY - HAWIERZÓW 1:1**

(0:1). Bramki: Opravil - Šuster. W. 155. Indianie pod wodzą nowego trenera Zoltána Beni przywieźli cenny punkt z boiska trzeciego zespołu tabeli. Hawierzów górował nad rywalem i przy lepszej skuteczności strzeleckiej mógł sięgnąć po trzy punkty. Bramkę na 1:1 zdobyli gospodarze po błędzie bramkarza Gradka, dla Hawierzowa z „jednostki” trafił Šuster za faul na Holym. W 90. minucie Gradek wybronił sytuację, która na sam z Opravilem. HAWIERZÓW: Gradek - Čubok, Škoda, Bielan, Šochora - Lakatos, Bernatik, Gábor Holý - Kroužek (30. Stauffik, 87. Košťál), Šuster.

Lokaty: 1. Krawarze 29, 2. Ostrawa B 26, 3. W. Losiny 24, 9. Orłowa 18, 16. Hawierzów 9 pkt.

JANUSZ BITTMAR

Weekend na lodowiskach

02 EKSTRALIGA

● **PARDUBICE - TRZYNIEC 4:5 (2:2, 1:1, 1:2).** Bramki: 4. Snopek, 19., 30. i 54. P. Sýkora - 11., 40. i 55. Martynek, 12. Kvēton, 42. Tomík. Sędziował Polák. Kary 6:12, wykorzystane 2:2. W. 8945. Stalownicy nie obniżają lotów. Podopieczni trenerów Pavla Marka i Jiřego Juřika systematycznie pną się w górę tabeli. Zespół prezentuje obecnie atrakcyjny, ofensywny hokej, z naciskiem na grę kombinacyjną. Hattrickiem popisał się Rostislav Martynek, jak również pardubicki Petr Sýkora.

Wymiana ciosów trwała do 55. minuty. Wtedy Martynek z podania Kvētonia przechylił szalę meczu na stronę Trzyńca i jednobramkową zaliczył goście utrzymali już do końca. TRZYNIEC: Vojtek - Sekeráš, Pácal, Seman, Mašlej, Kroupa.

Andersons - Zálešák, Skořepa, Šteber - Martynek, Peterek, D. Květon - Kolusz, Štefanka, Tomík - Tomáš Hampl, Korhoň.

Lokaty: Liberec 37, 2. Slavia 35, 3. Cz. Budziejowice 34, 5. Trzyńciec 31 pkt. W piątek: Trzyńciec - Slavia Praga (17.00).

I LIGA

● **HAWIERZÓW - ML. BOLESŁAW 0:2 (0:0, 0:1, 0:1).** Bramki: 25. brzoza, 52. Gombár. Sędziował Mikš. Kary 5:7. W. 1007. Goście nastawiły się na defensywę, która jest najmniejszą ich bronią. Na 0:1 trafił bramkarzem, na 0:2 poprawił z podania Krála Gombár - po błędzie Vargi na niebieskiej linii. HAWIERZÓW: Valent - Huhto, Varga, Klimeš, Prokop, Staněk, Novák, Lešek - Mikšan, Škoda, Zdrhal, Bokros, Hulva, Seman, Rozum, Zdeněk, D. Neček, Giesel, Velecký, Haas.

Lokaty w gr. wschodniej: 1. Karwina 37, 5. Hawierzów 21 pkt. W piątek: Most - Hawierzów.

II LIGA

Karwina - Uniczow 4:0 (0:0, 1:0, 1:0), bramki: 24. Matějka, 34. Chrást, 35. Hublík, 59. Rostilek; Kroměříž - Orłowa 5:2 (1:0, 1:1, 3:1), bramki: 18. i 55. Gergela, 25. Rak, 50. i 80. Marek - 38. Tomášek, 56. Šarabek. Lokaty: 1. Przerów 26, 8. Karwina 13, 11. Orłowa 9 pkt.

W „miłosnym objęciu” pardubicki Pucher i trzyńciecki Štefanka.

Futbol w niższych klasach

MISTRZOSTWA WOJEWODZTWA

● **OLDRZYSZÓW - BYSTRZYCA 5:0 (3:0).** Bramki: Samson, Utešeny, Šamarek, Jadrný, Bořucký. W. 100. Bystrzyczanie bez Farugi i Hudzieczka skazani byli na kolejną klęskę. Palpitacji serca połączonej z nerwicą żołądka nabawił się trener Bystrzycy Dušan Zbončák. BYSTRZYCA: Cymorek - Šturm, Hrazdilek, Škarka - Navrátil, Vávra, Bauman, Hradečný - Kluz, Byrtus, Foniček.

● **PORUBA - L. PIOTROWICE 6:0 (1:0).** Bramki: Návrat 2, Voznica 2, Fico, Orlik. W. 100. Piotrowiczanie zapomnieli o tym, że mecz trwa 90 minut. Druga połowa spotkania była jednostronnym widowiskiem. Goście ani razu nie wcielowali w światło bramki. PIOTROWICE: Polásek - Škrzyžovský (71. Šajben), Wrubel, Wojnarovský, Puvík - Hanzel, Kubánek (78. Chybidziura), Robenek, madaři - Hojdysz, Kumpán (63. Kurek).

● **STARE MIASTO - B. OLBRACHCICE 2:2 (2:1).** Bramki: Domiter, Pica - Goj, Kula. CZK: Hanus (SM). W. 150. Pierwsze trzy gole padły w obrębie 18 minut. W 10.

minucie Novák nie upilnował Domitera (1:0), w 14. minucie Goj oko w oko z bramkarzem wyrównał na 1:1, a prowadzenie przywrócił gospodarzom po błędzie całej olbrachcickiej obrony Pica. W II połowie Baník wziął się ostro do odrabiania straty, ale dopiero w 80. minucie Kula w zamieszaniu podbramkowym zdołał wpakować piłkę do siatki - 2:2. OLBRACHCICE: Jaček - Novák (80. Orlický), Sikora, Minarik, Čoček - Kula, Smékal, Dorozlo, Wojtyna - Goj, Příborský (70. Matykiewicz).

● **FRYDLANT n. O. - IRP CZ. CIESZYN 0:0.** CZK: Musálek (IRP). W. 210. Na grzaskiej murawie męczyły się obie drużyny. Bliżej zwycięstwa byli piłkarze IRP. W poprzeczkę trafił Groš, a w 75. minucie tylko minimalnie przestrześlił głową Rac. Za niesubordynację czerwoną kartkę otrzymał przebywający na ławce rezerwowych Musálek. CZ. CIESZYN: Mrozek - Gebel, Rac, Grygar, Popelka - Zima, Turoň, Mendrok, Fizek - Groš (90. Kalous), Čonka (86. Zabelka).

● **BOGUMIN - KRNOW 1:5 (1:3).** Bramki: Šindler - Burda, Zelník.

Heinrich, Klement, Sapík. CZK: Šittek (B). W. 100. To był najgorszy występ Bogumina w tym sezonie. Nie popisał się bramkarz Masálek, jak również cała defensywa. W 22. minucie Šindler po akcji Šitki na Rodkiem trafił wprawdzie na Brzozę, reszta meczu była jednak popisem drużyny Krnowa, dyktowanej obowiązkowo Klementem. BOGUMIN: Masálek - Plata, Flura, Rajnec, Tvrdý - Kempný (68. Gabor), Kubišanski, Neuwirth, Šiták - Šindler, Rodek (46. Ciesarik).

Lokaty: 1. Haj 27, 2. Poruba 25, 3. Petrkowice 25, 5. Bogumin 21, 8. Olbrachcice 19, 9. Cz. Cieszyn 18, 13. Bystrzyca 14, 14. Piotrowice 13 pkt.

IA KLASA - GR. B

Latynia D. - Czeluźna 0:2. Przerów - Smilowice 3:2 (Szaušček, Čamčerek, Bruszperk - Wójtyła 21, 22, 23). Raszów - Stumowa 4:1 (Špacir, Raszów - Stumowa 4:1 (Poleďník). Lokaty: 1. Czeluźna 28, 2. N. Jiczyn 28, 3. Dziwów 27, 21., 9. Smilowice 13, 10. Wójtyła 11, 11. Latynia D. 11, 12. Stumowa 10 pkt. Mecz Stara Bělá - Dziwów wiceprzełożono na inny termin.